

(*)Escola Universitaria de Enfermaría de Ourense

Grado en Enfermería

Subjects

Year 2nd

Code	Name	Quadmester	Total Cr.
O51G140V01201	Introduction to clinical nursing	1st	6
O51G140V01202	Ethics and law	1st	6
O51G140V01203	Pharmacology and dietetics	1st	9
O51G140V01204	Clinical nursing 1	1st	9
O51G140V01205	Clinical nursing 2	2nd	6
O51G140V01206	Community nursing 2	2nd	9
O51G140V01207	Nursing management	2nd	6
O51G140V01208	Clinical practice 1	2nd	9

IDENTIFYING DATA				
Introducción á enfermaría clínica				
Subject	Introdución á enfermaría clínica			
Code	O51G140V01201			
Study programme	Grao en Enfermaría			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	2	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Departamento da E.U. de Enfermaría (Ourense)			
Coordinator	Fernández Varela, María Milagros			
Lecturers	Cerradelo Lama, Jaime Fernández Varela, María Milagros			
E-mail	mfervar3@sergas.es			
Web				
General description	O propósito desta materia é capacitar ao alumnado para identificar as alteracións da saúde das persoas, así coma no coñecemento de procedementos enfermeiros.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Code	
A1	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A2	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermaría, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional adecuada as necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenrolo dos coñecementos científicos de cada momento e cos niveis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais y deontolóxicas aplicables.
B2	Saber planificar e prestar coidados de enfermaría dirixidos as persoas, familias o grupos, orientados aos resultados en saúde, avaliando o seu impacto, a través de guías de práctica clínica e asistencial, que describen os procesos polos cuales se diagnostica, trata ou cuida un problema de saúde.
B3	Saber aplicar os fundamentos e principios técnicos e metodolóxicos da enfermaría
B6	Aplicar as intervencións da enfermaría na evidencia científica e nos medios dispoñibles
B9	Fomentar estilos de vida saudables e o autocoidado, apoiando o mantemento de condutas preventivas e terapéuticas
B12	Aplicar o código ético e deontolóxico da enfermaría española, comprendendo as implicacións éticas da saúde nun contexto mundial na transformación
B14	Establecer mecanismos de avaliación, considerando os aspectos científico-técnicos e de calidade
B15	Ser capaz de traballar co equipo de profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais
B16	Ser capaz de utilizar os sistemas de información sanitaria
B17	Realizar coidados de enfermaría baseándose na atención integral da saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial
B18	Aplicar estratexias para adoptar medidas de confortabilidade e atención de síntomas, dirixidas ao paciente e familia, na aplicación de coidados paliativos que contribúan a aliviar a situación de pacientes en situacións de enfermidade avanzada e/ou terminal
C2	Coñecer o uso e a indicación de produtos sanitarios vinculados aos coidados de enfermaría.
C9	Coñecer os procesos fisiopatolóxicos, e as súas manifestacións e os factores de risco que determinan os estados de saúde e enfermidade nas diferentes etapas do ciclo vital.
C13	Recoñecer as situacións de risco vital e saber executar manobras de soporte vital básico e avanzado.
C18	Coñecer e aplicar os principios que sustentan os coidados integrais de enfermaría.
C28	Coñecer as alteracións de saúde do adulto, identificando as manifestacións que aparecen nas súas distintas fases.
C29	Identificar as necesidades de coidado derivadas dos problemas de saúde.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión da información
D4	Resolución de problemas e toma de decisións

D5 Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe

D6 Habilidades nas relacións interpersonais

D7 Razoamento crítico

D8 Aprendizaxe autónomo

D9 Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.

D10 Motivación pola calidade

D11 Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Saber as principais causas do enfermar humano (etiología) e os mecanismos polos que estes actúan de forma nociva (patoxenia)	A1	C9	D1	
	A2	C13	D2	
	A3	C28	D4	
	A4	C29	D9	
Ser capaz de identificar os principais síntomas que se asocian á enfermidade e os signos que se detectan ao realizar a exploración física do paciente (semiología)	A1	B1	C9	D1
	A3	B3	C13	D2
	A5	B6	C28	D9
		B17	C29	
Ser capaz de aplicar as principais técnicas diagnósticas e as normas de actuación de enfermaría en cada unha delas	A1	B2	C2	D1
	A4	B6	C13	D4
	A5	B9	C18	D5
		B14	C28	D6
		B15	C29	D7
		B16		D8
		B17		
		B18		
Ser capaz de utilizar adecuadamente os produtos sanitarios	A4	B12	C2	D3
				D7
				D10
				D11
Ser capaz de identificar as enfermidades producidas por axentes físicos	A5		C9	D1
			C28	D7
			C29	

Contidos

Topic

Introdución á fisiopatología.	-Valoración de signos e síntomas de enfermidade: -Monitorización dos signos vitais -Dor -Monitorización respiratoria: disnea, tose, cianose ... -Hemorraxias -Manexo da náusea, manexo do vómito. -Diarrea, estreñimento e malabsorción -Ictericia -Anomalías na función renal, anomalías no volume de ouriños, hematuria, piuria -Hipoglicemia e hiperglicemia, cetoacidose e estado hiperosmolar -Tratamento da febre, hipertermia e hipotermia -Alteración da consciencia. Síncope, avaliación, monitorización -Fracturas (tipos) e traumatismos (craneal, de medula espinal e pescozo, torácico, abdominal e facial) -Radioloxía: técnicas e métodos complementarios de diagnose: Funcionamiento dun servizo de Radioloxía. Os raios X. Propiedades. Tipos de radiacións Técnicas que utilizan radiacións ionizantes: Radioloxía convencional. TAC Técnicas que non utilizan radiacións ionizantes: Ecografía. ECO Doppler, Resonancia magnética Atención de Enfermería, procedementos relacionados e información ao paciente en: contrastes. reaccións adversas Preparación do paciente para as distintas exploracións radiolóxicas: dixestivas, urinarias, mama, músculo-esqueletico, etc ... Normas xerais en radioloxía intervencionista: angiografías, nefrostomía percutánea Contraste e protección radiolóxica.
-------------------------------	---

Procedementos de enfermaría nas manifestacións patolóxicas. (Uso e indicacións de produtos sanitarios).	Coidados enfermeiros, incorporando linguaxe e metodoloxía enfermeira (NNN) - Coidados de enfermaría ao ingreso: Documentación (valoración, rexistros: gráficas, escalas, ...) - Obtención, manipulación e transporte de mostras: sangue (Flebotomía: arterial, venosa) e Mostra de sangue capilar), feces , esputos, PAAF e biopsias - Sondaxe vesical, sondaxe gastrointestinal e coidados - Punción intravenosa. Coidados - Administración de medicación: diferentes vías (tópica, inhalatoria, rectal, oral e parenteral). Mantoux. - Vendaxes: xeneralidades, material, tipos, funcións, complicacións, coidados - Axuda na exploración: Preparación probas diagnósticas e/ou terapéuticas (Punción lumbar, paracentese, artrocentese, pericardiocentese e toracocentese). - Termoterapia: Aplicación de calor ou frío ... - Transporte: dentro da instalación e Transporte: entre instalacións. - Axuda co autocuidado e coidados paciente encamado: Baño, Cambio de posición,... - Coidados post-mortem.
Soporte vital Básico e avanzado.	- A asistencia prehospitalaria urxente. Ambulancias paramédicas, transporte aéreo e preparación do paciente. Respiradores de transporte. Material de monitorización e transporte. - Urxencias. Definición. Triaxe, clasificación e procedementos. - Interpretación ECG. Arritmias cardíacas de atención urxente. Monitorización. - Primeiros auxilios. RCP. - Afogamento. - Lesións por electricidade. - Inxestión de cáusticos. - Inhalación de gases tóxicos. - Queimaduras. - Conxelacións.
Seminarios	□ Extracción de mostras sanguíneas. Procedementos e diferentes técnicas. Conservación e tratamento da mostra. □ Gases sanguíneos: técnicas e tipos de gases sanguíneos. Conservación e tratamento das mostras. □ Implantación, mantemento e control de catéteres venosos periféricos e centrais. □ Administración de medicación por diferentes vías parenterais. Cálculo da dose. Dilucións. □ Implantación, mantemento e control do catéter vesical, nasogástrico e rectal. □ Principios de reanimación cardiopulmonar (adulto e infantil). Instrucións e simulacros.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Seminario	16	40	56
Eventos científicos	2	0	2
Actividades introdutorias	1	0	1
Presentación	1	3	4
Lección maxistral	26	0	26
Exame de preguntas obxectivas	4	57	61

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Seminario	Seminario/obradoiro: Actividades teórico-prácticas enfocadas ao traballo sobre procedementos específicos, que permiten complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Eventos científicos	Conferencias, congresos, xornadas, mesas redondas, debates... realizados por relatores/as de prestixio, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.

Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Levarase a cabo de maneira grupal.
--------------	--

Lección maxistral

Atención personalizada

Methodologies Description

Seminario	Actividade enfocada ao traballo sobre procedementos enfermeiros, nos que o alumnado adquirirá habilidades prácticas baseadas na evidencia
-----------	---

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results		
Seminario	Asistencia obrigatoria ao 90% das horas de seminarios e participación nas diferentes actividades que se realicen. Valoraranse os coñecementos e as habilidades prácticas dos distintos procedementos enfermeiros traballados nos distintos seminarios, así como as habilidades de organización e planificación previa dunha simulación práctica. Realizarase a valoración mediante unha proba teórico-práctica no aula de simulación. Tamén se avaliará o manexo da linguaxe NANDA/NOC/NIC. Para facer media co resto da avaliación haberá que obter unha puntuación de 5 puntos sobre 10. Datas de avaliación: páx web	40	B1	C2	D1
			B2	C13	D2
			B3	C29	D4
			B17		D6
			B18		D7
					D10
Exame de preguntas obxectivas	Proba para avaliación das competencias adquiridas. Exame tipo test con 3-4 alternativas de resposta, donde so unha delas será correcta. Será necesario obter un mínimo do 60% de respostas correctas para aprobar (60% de acertos = 5 puntos). Para facer media co resto da avaliación haberá que obter unha puntuación de 5 puntos sobre 10. Imprescindible superar cada parte de avaliación da materia para poder facer media. Data de avaliación: páx web	60	A1	B1	C2
			A2	B2	C9
			A3	B3	C13
			A4	B6	C18
			A5	B9	C28
				B12	C29
				B14	
				B15	
				B16	

Other comments on the Evaluation

Avaluación dos SEMINARIOS para o alumnado que non cumpla a asistencia mínima do 90%.

Criterios:

1. Proba teórico-práctica na aula de simulación de **todos** os procedementos dados no aula durante o curso. Tamén se avaliará o manexo da linguaxe NANDA/NOC/NIC (40%). Para facer media co resto da avaliación haberá que obter unha puntuación de 5 puntos sobre 10.

Para superar a totalidade da materia será indispensable ter superada cada unha das partes. O suspenso dalgunha parte, suporá a non superación da materia.

2ª Edición ordinaria.

Os criterios para esta avaliación serán os mesmos que na 1ª edición ordinaria.

O alumnado examinarase da parte que non supere na 1ª edición, o tipo de proba será o mesmo.

CONVOCATORIA FIN DE CARREIRA.

CRITERIO DE AVALIACIÓN:

1. Exame tipo test con 3-4 alternativas de resposta, donde so unha delas será correcta. Será necesario obter un mínimo do 60% de respostas correctas para aprobar (60% de acertos = 5 puntos). Para facer media co resto da avaliación haberá que obter unha puntuación de 5 puntos sobre 10. Esta proba ten unha cualificación sobre o total da materia do 60%.

2. Proba práctica na aula de simulación. Para facer media co resto da avaliación haberá que obter unha puntuación de 5

puntos sobre 10. Esta proba ten unha cualificación sobre o total da materia do 40%.

Imprescindible superar cada parte de avaliación da materia para poder facer media.

Outros comentarios

- As datas oficiais de exame marcadas para esta materia, nas dúas edicións correspondentes, poderán consultarse na páxina web da Escola , así como no taboleiro de anuncios do centro.
- Utilizaráse a plataforma Moodle da Universidade de Vigo, para manter comunicación académica-docente, co alumnado (temario, anuncios, cualificacións, etc) para o que será necesario, que ao inicio do cuatrimestre, o alumnado revise individualmente, si está correctamente dado de alta na plataforma, para así poder utilizar este servizo.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Gloria Bulechek Howard Butcher Joanne M. Dochterman Cheryl Wagner, **Clasificación de Intervenciones de Enfermería (NIC)**, 7ª, Elsevier ESPAÑA, 2019

Meridean Maas; Marion Johnson; S. Moorhead, **Clasificación de Resultados de Enfermería (NOC)**, 6ª, Elsevier ESPAÑA, 2019

NANDA International & T. Heather Herdman & Shigemi Kamitsuru, **Nursing Diagnosies 2021-2023**, 12ª, Elsevier, 2021
NNNConsult, Elsevier España,

Javier Morillo Rodríguez and David Fernández Ayuso, **Enfermería clínica II . Cuidados críticos y especialidades médico-quirúrgicas**, 1ª, Elsevier España, 2016

Perry, A.G; Potter, P, **Guía Mosby de Técnicas y Procedimientos Básicos**, 8ª, Elsevier España, 2016

Index de enfermería (digital),

Enfermería global (global),

Enfermería Clínica,

By Sarah Renton, Claire McGuinness and Evelyn Strachan, **Procedimientos de enfermería clínica**, 6ª, Elsevier, 2021

Alfaro-LeFevre, **Pensamiento crítico, razonamiento clínico y juicio clínico en enfermería**, 7ª, Elsevier, 2021

Complementary Bibliography

Portal Sanitario Fistera (Atención Primaria en la Red) <http://www.fisterra.com/index.asp>,,

<http://www.isciii.es/investen>,

Nursing,

Metas de Enfermería,

<https://ulcerasfora.sergas.gal/?idioma=es>,

<http://www.index-f.com/eticuidado/revista.php>,

Fistera. Pulsioximetría, <https://www.fisterra.com/ayuda-en-consulta/tecnicas-atencion-primaria/pulsioximetria/>,

Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad, **Seguridad del paciente. Proyecto Bacteriemia Zero**, 2015

Rifà , Olivé, Lamoglia, **Lenguaje NIC para el aprendizaje teórico-práctico en enfermería**, 2ª, Elsevier, 2020

<https://femora.sergas.es/>,

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Enfermería clínica II/O51G140V01205

Enfermería clínica III/O51G140V01301

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Enfermería clínica I/O51G140V01204

Prácticas clínicas II/O51G140V01303

Subjects that it is recommended to have taken before

Anatomía humana: Anatomía humana/O51G140V01101

Fisioloxía: Fisioloxía/O51G140V01105

Fundamentos de enfermaría/O51G140V01107

Other comments

A dirección de correo electrónico para concertar unha titoría ou comunicarse cos docentes:

Dra. María Milagros Fernández Varela: mfervar3@sergas.es

D. Jaime Cerradelo Lama: jcerlam@gmail.com

IDENTIFYING DATA				
Ética e lexislación				
Subject	Ética e lexislación			
Code	O51G140V01202			
Study programme	Grao en Enfermaría			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	2	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Departamento da E.U. de Enfermaría (Ourense)			
Coordinator	Fariñas Valiña, Natalia Olida			
Lecturers	Fariñas Valiña, Natalia Olida			
E-mail				
Web				
General description	A profesión de enfermaría afecta directa e intimamente ao ser humano, por iso corre o risco de lesionar posibles dereitos fundamentais, como a intimidade, a honra, e a liberdade. - O alumnado será capaz de identificar e comprender os preceptos éticos-deontolóxicos, lexislativos e administrativos que regulan a profesión de enfermaría. - Será capaz de aplicar a situacións concretas os principios éticos e preceptos lexislativos que regulan o exercicio profesional da enfermaría e ser competente en exercelos. - Coñecerá os dereitos e deberes dos pacientes, con especial atención á información, segredo profesional, e o obrigado respecto ao principio de autonomía. - Comprenderá o papel da enfermaría dentro das profesións sanitarias e como deberá ser a súa actuación profesional, desde o punto de vista legal e ético con outros profesionais sanitarios e outros membros do equipo.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A2	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermaría, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional adecuada as necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenvolvemento dos coñecementos científicos de cada momento e cos niveis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais y deontolóxicas aplicables.
B4	Ser capaz de comprender o comportamento interactivo da persoa en función do xénero, grupo ou comunidade, dentro do seu contexto social e multicultural
B7	Saber comprender, sen prexuízos, as persoas, considerando os seus aspectos físicos, psicolóxicos e sociais, cómo individuos autónomos e independentes, asegurando o respecto as súas opinións, creencias e valores, ademais de garantir o dereito á intimidade, a través da confidencialidade e o segredo profesional
B8	Promover e respetar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma en que viven o seu proceso de saúde-enfermedade
B10	Protexer a saúde e o benestar das persoas, familias ou grupos atendidos, garantindo a súa seguridade
B11	Saber establecer unha comunicación eficaz cos pacientes, familias, grupos sociais e compañerías. Fomentar a formación e información para a saúde
B12	Aplicar o código ético e deontolóxico da enfermaría española, comprendendo as implicacións éticas da saúde nun contexto mundial na transformación
B13	Aplicar os principios de financiación sanitaria e sociosanitaria e utilizar adecuadamente os recursos dispoñibles
B15	Ser capaz de traballar co equipo de profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma unificada ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais
B18	Aplicar estratexias para adoptar medidas de confortabilidade e atención de síntomas, dirixidas ao paciente e familia, na aplicación de cuidados paliativos que contribúan a aliviar a situación de pacientes en situacións de enfermidade avanzada e/ou terminal
C11	Establecer unha relación empática e respectuosa co paciente e familia, acorde coa situación da persoa, problema de saúde e etapa de desenvolvemento.

C12	Utilizar estratexias e habilidades que permitan unha comunicación efectiva con pacientes, familias e grupos sociais, así como a expresión das súas preocupacións e intereses.
C48	Coñecer a lexislación aplicable e o código Ético e Deontolóxico da enfermaría española, inspirado no código Europeo de Ética e Deontoloxía de Enfermaría.
C49	Prestar coidados, garantindo o dereito á dignidade, privacidade, intimidade, confidencialidade e capacidade de decisión do paciente e familia.
C50	Individualizar o coidado considerando a idade, o xénero, as diferenzas culturais, o grupo étnico, as crenzas e valores.
C52	Coñecer os coidados paliativos e control da dor para prestar coidados que alivien a situación dos enfermos avanzados e terminais
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión da información
D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe
D6	Habilidades nas relacións interpersonais
D7	Razoamento crítico
D8	Aprendizaxe autónomo
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D10	Motivación pola calidade
D11	Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Aplicar os principios da Bioética e os valores éticos	A1	B4	C11	D1
	A2	B8	C12	D2
	A3	B10	C48	D3
	A4	B12	C49	D4
	A5	B13	C50	D5
		B15	C52	D6
		B18		D7
				D8
				D9
				D10
				D11
Ser capaz de realizar unha análise ética e de deseñar e resolver casos	A1	B1	C48	D1
	A3	B4	C49	D2
	A4	B7		D3
	A5	B8		D4
		B10		D5
		B11		D6
		B12		D7
		B13		D8
		B18		D9
				D10
				D11

Contidos

Topic	
1. DISTINCIÓN ENTRE OS CONCEPTOS: ÉTICA, DEONTOLOXÍA E DEREITO.	Distinción entre os conceptos: ética, deontoloxía e dereito. Declaracións Universais de dereitos: Declaración Universal de Dereitos Humanos, Convenio Oviedo, Declaración de Helsinqui. Ética do coidado. Os Comités de ética. A norma xurídica. A actividade xurídica da persoa.
2. Os CÓDIGOS DEONTOLÓXICOS.	Código deontolóxico da enfermaría española Código deontolóxico do Consello internacional de enfermeiras
3. A REGULACIÓN XURÍDICA E DEONTOLÓXICA DOS DEREITOS DOS PACIENTES.	O dereito á protección da saúde. Dereitos e Deberes dos usuarios/paciente: Lei Xeral de Sanidade. A regulación xurídica e deontolóxica dos dereitos dos pacientes. Lei 41/2002, de 14 de novembro, básica reguladora da autonomía do paciente e de dereitos e obrigacións en materia de información e documentación clínica. O dereito á información sanitaria. Consentimento informado. A intimidade do paciente.

4. NORMATIVA XURÍDICA E ÉTICA EN RELACIÓN CO SEGREDO PROFESIONAL.	Normativa xurídica e ética en relación co segredo profesional.
5. COÑECEMENTO DO MARCO LEGAL E ADMINISTRATIVO VIXENTE PARA DESENVOLVER AS FUNCIÓNS PROPIAS DO PERSOAL DE ENFERMARÍA.	Coñecemento do marco legal e administrativo vixente para desenvolver as funcións propias do profesional de enfermaría. A responsabilidade do profesional sanitario. Obxección de conciencia.
6. LEIS ESPECÍFICAS SANITARIAS.	Leis específicas sanitarias. Lei 44/2003, de 21 de novembro, de Ordenación das Profesións Sanitarias. Real Decreto 450/2005, de 22 de abril, sobre especialidades de enfermaría. Outras normas.
7. LEIS XERAIS QUE TEÑEN REPERCUSIÓN SOBRE A PROFESIÓN.	Leis xerais que teñen repercusión sobre a profesión.
CONTIDO SEMINARIOS:	
8. PROBLEMAS RELACIONADOS CO INICIO E O FINAL DA VIDA. OUTROS DILEMAS ÉTICOS NA PRÁCTICA CLÍNICA.	1. O paciente en situación terminal. A eutanasia, reflexións ético-xurídicas. 2. O aborto, reflexións ético-xurídicas 3. Implicacións ético-legais da pílula postcoital. 4. A dispoñibilidade do propio corpo: cuestións ético-xurídicas á mantenta da maternidade subrogada. 5. Esterilidade de enfermos mentais, reflexións ético-xurídicas. 6. Problemas éticos en torno á SIDA. 7. Manipulación xenética, aspectos ético-xurídicos. 8. O transplante de órganos, aspectos ético-xurídicos.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Seminario	16	22.5	38.5
Eventos científicos	2	0	2
Lección maxistral	27.5	15	42.5
Cartafol/dossier	1	2.5	3.5
Traballo	0.5	10	10.5
Exame de preguntas obxectivas	3	50	53

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Seminario	Actividades enfocadas a o traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos de a materia. Pódense empregar como complemento de as clases teóricas.
Eventos científicos	Conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates ... realizados por ponentes de prestixio, que permiten profundar ou complementar os contidos de a materia.
Lección maxistral	Exposición por parte de o docente de os contidos de a materia obxecto de estudo.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Cartafol/dossier	Os temas de exposición en seminarios por parte do alumnado (Tema 8) terán que ser recollidos nun resumo/portafolio de elaboración individual e entrega inmediata á exposición na clase. Ao comezo do cuadrimestre daranse as indicacións oportunas para a súa elaboración. A puntuación para ser apto neste apartado será de 5 ou máis puntos sobre 10. É preciso superar esta parte, para poder superar a materia. Esta avaliación suporá o 30% da puntuación total da materia.	30	A1 B4 C48 D1 A2 B7 D2 A3 B18 D3 A4 D7 A5 D8 D9 D10

Traballo	Todo o alumnado matriculado na asignatura presenta o resultado obtido na elaboración dun traballo sobre a temática da materia de seminarios (tema 8), segundo os criterios que se indiquen ao comezo do curso oportunamente. O sorteo/reparto de subtemas do tema 8, levarase a cabo a primeira semana de clases e posteriormente publicarase na plataforma de teledocencia. A exposición e defensa do mesmo, será na aula, nas datas previamente marcadas e publicadas no cronograma da plataforma de teledocencia. Avaliarase individualmente, a cada un dos participantes do grupo de traballo, segundo a rúbrica colgada na plataforma de teledocencia para ese efecto. A puntuación para ser apto neste apartado será de 5 ou máis puntos sobre 10.	10	A1 B7 A2 A3 A4 A5	C11 D5 C12 D6 C50 D7 C52 D8 D9 D10 D11
----------	--	----	-------------------------------	--

É preciso superar esta parte, para poder superar a materia.

(Máximo:10%)

Exame de preguntas obxectivas	O alumnado realizará un exame tipo test sobre o contido da materia, no que se inclúen preguntas con diferentes alternativas de resposta, sendo só unha a correcta. A fórmula que se utilizará para obter a puntuación neste apartado será: (A-E), (A) acertos - (E) erros. As preguntas en branco, non restan puntuación. Dita proba, farase na data marcada no calendario oficial académico. A cualificación para ser apto neste apartado, será de 5 ou máis puntos sobre 10.	60	A1 B1 A2 B4 A3 B7 A4 B8 A5 B11 B12 B13	C48 D1 C49 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10
-------------------------------	--	----	--	---

É preciso superar esta parte, para poder superar a materia.

Esta avaliación suporá o 60% da puntuación total da materia.

Other comments on the Evaluation

Avaliación de alumnado con ausencias en seminarios

A esta avaliación poderase acoller o alumnado que por causas xustificadas non lles sexa posible asistir con regularidade (máis do 90%) aos seminarios, deben solicitalo por escrito á docente antes 28 de setembro. Tamén serán avaliados por esta modalidade o alumnado que inicialmente non o solicitase, pero teña unha asistencia inferior ao 90% unha vez finalizadas as clases.

Apartados de avaliación:

- **1º) Proba test (máximo: 60%):** O alumnado realizará un exame tipo test sobre o contido da materia, no que se inclúen preguntas con diferentes alternativas de resposta, sendo só unha a correcta. A fórmula que se utilizará para obter a puntuación neste apartado será: (A-E), (A) acertos - (E) erros. As preguntas en branco, non restan puntuación. Dita proba, farase na data marcada no calendario oficial académico. A cualificación para ser apto neste apartado, será de 5 ou máis puntos sobre 10. É preciso superar esta parte, para poder superar a materia. Esta avaliación suporá o 60% da puntuación total da materia.
- **2º) Traballo (máximo 10%):** O alumnado presenta o resultado obtido na elaboración dun traballo sobre a temática da materia de seminarios (tema 8), segundo os criterios que se indiquen ao comezo do curso oportunamente. O sorteo/reparto de subtemas do tema 8, levarase a cabo a primeira semana de clases e posteriormente publicarase na plataforma de teledocencia. É responsabilidade do alumnado que prevea ausentarse das clases de seminarios participar igualmente nese reparto. A exposición e defensa do mesmo, será na aula, nas datas previamente marcadas e publicadas no cronograma da plataforma de teledocencia. Avaliarase individualmente, a cada un dos participantes do grupo de traballo, segundo a rúbrica colgada na plataforma de teledocencia para ese efecto. A puntuación para ser apto neste apartado será de 5 ou máis puntos sobre 10. É preciso superar esta parte, para poder superar a materia. (Máximo:10%).
- **3º) Proba test (máximo 30%):** o alumnado realizará un exame tipo test sobre os contidos desenvolvidos nos seminarios (tema 8), no que se inclúen preguntas con diferentes alternativas de resposta, sendo só unha a correcta. A fórmula que se utilizará para obter a puntuación neste apartado será: (A-E), (A) acertos - (E) erros. As preguntas en branco, non restan puntuación. Dita proba, farase na data marcada no calendario oficial académico. A cualificación para ser apto neste apartado, será de 5 ou máis puntos sobre 10. É preciso superar esta parte, para poder superar a

materia. Esta avaliación suporá o 30% da puntuación total da materia.

SEGUNDA EDICIÓN: O alumno examínase da parte que non supere na 1ª edición, as condicións e criterios serán os mesmos aos da primeira edición. Convocatoria de exames: as datas de exame serán as que figuren aprobadas e publicadas na web e taboleiros do Centro.

FIN DE CARREIRA: O alumnado poderá presentarse a esta convocatoria de fin de carreira (previa matrícula específica para esta convocatoria) na que prevalecerán os mesmos criterios indicados para a 1ª e 2ª edición ordinaria.

As probas de avaliación correspondentes, faranse na data indicada no calendario oficial académico para esta convocatoria de [fin de carreira].

Outros comentarios:

As datas oficiais para a realización das probas de avaliación desta materia, nas súas dúas edicións, serán as marcadas no calendario de exames aprobados no Centro. Ditas datas estarán dispoñibles para o alumnado tanto na páxina web da Escola coma no taboleiro de información para o alumnado no centro.

A data/instrucións de revisión das probas de avaliación nas súas diferentes convocatorias, serán comunicadas oportunamente por parte da profesora da materia, no momento da publicación da lista de cualificacións provisionais.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

MUÑOZ CONDE, F., **DERECHO PENAL PARTE ESPECIAL**, 24ª, TIRANT LO BLANCH, 2022

MEDINA CASTELLANO, C.D., **ÉTICA Y LEGISLACIÓN**, 978-84-92815-73-9, 3ª, D.A.E., 2015

GARCÍA MENA J. M.; GÓMEZ SALGADO, J.; MEDINA ARAGÓN F. J., **ÉTICA Y LEGISLACIÓN EN CUIDADOS**, 1ª, ENFO, 2010

BOLADERAS CUCURELLA, M., **BIOÉTICA DEL CUIDAR: ¿QUE SIGNIFICA HUMANIZAR LA ASISTENCIA?**, 1ª, TECNOS, 2015

Junquera de Estéfani, R., **Bioética y bioderecho Reflexiones jurídicas ante los retos bioéticos**, 1ª, COMARES, 2008

Hidalgo Cerezo, A., **LOS PROFESIONALES DE ENFERMERÍA ANTE LA LEY**, 1ª, DÍAZ DE SANTOS, 2018

Complementary Bibliography

FEITO GRANDE, L., **ÉTICA Y ENFERMERÍA**, 978-84-8468-265-3, 1ª, SAN PABLO, 2009

Aparicio Rodríguez, Luis Cayetano. González Morán, Luis. Torre Díaz, Francisco Javier de la. Junquer, **NORMAS BÁSICAS DE BIODERECHO**, 1ª, Dykinson, 2010

Cantero Martínez, J.; Palomar Olmeda, A., **TRATADO DE DERECHO SANITARIO**, 1ª, ARANZADI, 2013

SÁNCHEZ GONZÁLEZ, M. A., **Bioética en Ciencias de la Salud**, 2ª, ELSEVIER, 2022

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Enfermería xeriátrica e cuidados paliativos/O51G140V01304

Enfermería materno-infantil/O51G140V01302

Subjects that it is recommended to have taken before

Enfermería comunitaria I/O51G140V01104

Fundamentos de enfermería/O51G140V01107

Psicoloxía: Psicoloxía/O51G140V01102

Enfermería clínica I/O51G140V01204

Introdución á enfermería clínica/O51G140V01201

Other comments

- Recomendable subir foto á ficha de usuario na plataforma de teledocencia.
- Consultar a plataforma de teledocencia a través da cal se fornecerá información para o seguimento e desenvolvemento da materia
- Consultar como material de apoio e estudo os compendios normativos facilitados mediante a plataforma de teledocencia.
- A dirección de correo electrónico para concertar tutorías ou comunicarse coa docente é a seguinte: nfarval@sergas.es

IDENTIFYING DATA				
Farmacoloxía e dietética				
Subject	Farmacoloxía e dietética			
Code	O51G140V01203			
Study programme	Grao en Enfermaría			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	9	Basic education	2	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Departamento da E.U. de Enfermaría (Ourense)			
Coordinator	López Otero, M ^a José			
Lecturers	López Otero, M ^a José Toja Camba, Francisco José			
E-mail	checheotero@gmail.com			
Web	http://http://euenfou.webs.uvigo.es/			
General description	FARMACOLOXÍA E DIETÉTICA APLICADA Á CIENCIA DA ENFERMARÍA.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Code	
A1	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A2	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B9	Fomentar estilos de vida saudables e o autocoidado, apoiando o mantemento de condutas preventivas e terapéuticas
B10	Protexer a saúde e o benestar das persoas, familias ou grupos atendidos, garantindo a súa seguridade
B11	Saber establecer unha comunicación eficaz cos pacientes, familias, grupos sociais e compañeiros. Fomentar a formación e información para a saúde
B15	Ser capaz de traballar co equipo de profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais
B17	Realizar coidados de enfermería baseándose na atención integral da saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial
C3	Coñecer os diferentes grupos de fármacos, os principios da súa autorización, uso e indicación, e os mecanismos de acción dos mesmos.
C4	Utilización dos medicamentos, avaliando os beneficios esperados e os riscos asociados e/ou efectos derivados da súa administración e consumo.
C5	Coñecer e valorar as necesidades nutricionais das persoas sas e con problemas de saúde ao longo do ciclo vital, para promover e reforzar pautas de conduta alimentaria saudable.
C6	Identificar os nutrientes e os alimentos en que se atopan.
C7	Identificar os problemas nutricionais máis habituais e seleccionar as recomendacións dietéticas adecuadas.
C8	Aplicar as tecnoloxías e sistemas de información e comunicación dos coidados de saúde.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión da información
D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D7	Razoamento crítico
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D11	Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados previstos na materia	
Expected results from this subject	Training and Learning Results

Ser capaz de diferenciar os diferentes grupos de medicamentos, os principios activos, uso e indicacións, así como os fundamentos farmacodinámicos e farmacocinéticos implicados.	A1 A3 A4 A5	B15 B17	C3 C4	D1 D2 D3
Ser capaz de avaliar os beneficios esperados e os riscos asociados á administración de medicamentos, tanto desde o punto de vista poboacional como do paciente individual.	A1 A3 A4 A5	B15 B17	C3 C4	D1 D2 D3
Ser capaz de aplicar os principios que rexen o uso racional e eficiente da farmacoterapia.	A1 A3 A4 A5	B15 B17	C3 C4	D1 D2 D3 D4
Saber realizar pautas e indicacións saudables na poboación sa nas distintas etapas da vida, en función de idade e sexo.	A1 A2 A3 A4	B9 B10 B11 B15 B17	C5 C6 C7 C8	D3 D7 D9 D11
Saber identificar as situacións de risco nutricional. Saber realizar intervencións nutricionais e establecer pautas e recomendacións na prevención ou tratamento da enfermidade.	A1 A2 A3 A4 A5	B9 B10 B11 B15 B17	C5 C6 C7 C8	D3 D7 D9 D11

Contidos

Topic	
Conceptos de farmacoloxía e fármacos, principios e mecanismos xerais de acción dos fármacos.	Definición de termos farmacolóxicos. Procesos de obtención de fármacos.
Formas de dosificación. Estabilidade dos medicamentos.	Formas farmacéuticas.
Farmacocinética dos medicamentos.	Absorción, distribución, metabolismo, eliminación, implicacións clínicas.
Farmacodinamia dos medicamentos.	Concepto de receptor. Interacción fármaco-receptor
Fundamento da posoloxía e do réxime posolóxico.	Calculo de dose. Vías de administración.
Farmacoterapia en función dos problemas máis frecuentes.	Farmacoloxía cardiovascular. Farmacoloxía do aparello respiratorio. Farmacoloxía do SN autónomo e periférico. Farmacoloxía do SN Central. Farmacoloxía do aparello dixestivo. Medio interno. Hormonas, metabolismo e vitaminas. Farmacoloxía antiinfecciosa. Quimioterapia antineoplásica. Inmunomoduladores.
Efectos adversos dos medicamentos.	Farmacovigilancia.
Nutrición e dietética: Desenvolvemento histórico da nutrición e a dietética, o concepto de nutrientes e enerxía.	Alimentación, nutrición e dietética. Consumo alimentario recomendado.
Factores que determinan as necesidades enerxéticas, necesidades e recomendacións nutricionais.	Requirimentos e recomendacións nutricionais da poboación xeral.
Estudo dos alimentos como fonte de enerxía e nutrientes.	Nutrientes. Proteínas. Glúcidos. Lípidos. Vitaminas. Minerais.
Modificacións que sofren os alimentos cos procesados.	Dixestión, absorción e metabolismo.
Estudo da alimentación das persoas sas e nos distintos momentos do ciclo vital.	Recomendacións en poboación xeral. Recomendacións adulto san. Recomendacións no ancián. Xestación e lactación. Nutrición no deporte.
Estudo da valoración do estado nutricional dos individuos.	Valoración nutricional. Valoración da inxesta. Elaboración de dietas.
Dietoterapia en función das patoloxías máis frecuentes.	Dietas terapéuticas. Diabétes, dislipemia, osteoporose, HTA, Insuficiencia renal, cancer, inmunodeprimidos, litiasis vías urinarias, hiperuricemia, obesidade. Transtornos conduta alimentaria. Nutrición terapéutica.

SEMINARIOS

Fontes de información farmacolóxica. Guías. Revistas. Libros. Sistemas informatizados.
 Calculo de dose: dose en función do peso, superficie corporal. Preparación de solucións. Velocidade de perfusión.
 Coidados de enfermería na administración de medicamentos. Sistemas de dosaxe e administración de medicamentos.
 Valoración nutricional Casos clínicos nutrición enteral e parenteral
 Casos clínicos de farmacoloxía

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Seminario	8	38	46
Lección maxistral	58	109	167
Exame de preguntas obxectivas	4	8	12

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Seminario	Actividade enfocada ao traballo sobre un tema específico, que permite afondar ou complementar os contidos da materia. Pódese empregar como complemento das clases teóricas
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.

Atención personalizada**Methodologies Description**

Seminario	Actividade enfocada ao traballo sobre un tema específico, que permite profundar ou complementar os contidos da materia.
-----------	---

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Seminario	A avaliación dos seminarios contará con dous partes que suporán un 40% da nota da materia. Unha parte será avaliación continua ao longo do cuadrimestre que dura a materia e suporá un 20%. Nesta parte valorarase a actitude e participación na aula, así como a resolución dos problemas expostos polo profesor na aula, así como as diferentes probas que se poidan expor. O outro 20% da nota será examen con casos clínicos da materia impartida nos seminarios. É imprescindible superar cada unha das partes para facer media, sendo necesario sacar 5 puntos sobre 10 na avaliación continua e 5 puntos sobre 10 no exame de seminarios para poder facer media. O suspenso dunha parte implica o suspenso na materia. É imprescindible a superación da proba de cálculo de dose. A asistencia aos seminarios é obrigatoria, cando menos no 90% do total das horas asignadas, no caso contrario a/o alumna/o, pasará a ser avaliado unicamente cun exame	40	A1 B9 D1 A2 B10 D2 A3 B11 D3 A4 B15 D4 A5 B17 D7 D9 D11
Exame de preguntas obxectivas	A avaliación da parte teórica realizarase con preguntas tipo test. Cada tres preguntas falladas descontarase unha resposta correcta. Para facer media coa nota de seminarios será imprescindible sacar 5 puntos sobre 10. O suspenso dunha parte implica o suspenso na materia.	60	C3 C4 C5 C6 C7 C8

Other comments on the Evaluation**Modalidade avaliación de seminarios:**

Si o alumno non pode asistir ao 90% das horas dos seminarios por causa suficientemente xustificada e documentada, o principio do cuadrimestre (nos primeiros 15 días) deberá comunicarllo ao coordinador da materia mediante a solicitude por escrito correspondente. No caso daqueles alumnos que por diferentes motivos, e sempre xustificados, aínda asistindo a

algún seminario, non consigan a asistencia do 90% das horas dos seminarios ,se presentarán al exame final.

A avaliación de seminarios consistirá na realización dunha proba tipo cons casos clínicos aos contidos dos seminarios. Dividirase en dúas partes, cálculo de dose e o resto da materia impartida nos seminarios. E preciso superar cada unha das partes sendo necesario sacar un 5 sobre 10 en cada unha delas. A puntuación para ser apto nesta parte da materia será de 5 puntos sobre 10, e suporá un 40% da nota da materia. Será imprescindible superar esta parte para facer media coa nota da proba teórica. O suspenso dunha parte implica o suspenso na materia.

A avaliación da parte teórica realizarase con preguntas tipo test. Cada tres preguntas falladas descontarase unha resposta correcta. Para facer promedio coa nota de seminarios será imprescindible sacar 5 puntos sobre 10. O suspenso dunha parte implica o suspenso na materia. A avaliación da parte teórica suporá un 60% da nota.

2ª edición: O alumno que non superou a proba tipo test na primeira edición, deberá realizar de novo unha proba tipo test cos mesmos criterios de avaliación que os descritos para a primeira edición. Cada tres preguntas falladas descontarase unha resposta correcta. Para facer promedio coa nota de seminarios será imprescindible sacar 5 puntos sobre 10. O suspenso dunha parte implica o suspenso na materia. A avaliación da parte teórica suporá un 60% da nota. Só gardarase a parte de seminarios até a segunda edición.

O alumno que non superou a avaliación continua ou a proba escrita dos seminarios realizará unha proba escrita en relación aos contidos dos seminarios e suporá o 40% da nota. Dividirase en dúas partes, cálculo de dose e o resto da materia impartida nos seminarios. E preciso superar cada unha das partes sendo necesario sacar un 5 sobre 10 en cada unha delas. A puntuación para ser apto nesta parte da materia será de 5 puntos sobre 10, e suporá un 40% da nota da materia. Será imprescindible superar esta parte para facer media coa nota da proba teórica. O suspenso dunha parte implica o suspenso na materia.

Convocatoria de fin de carreira: Todo alumno que non teña superada a materia en anteriores convocatorias, poderá presentarse a esta convocatoria de fin de carreira. Nesta convocatoria o alumno deberá realizar a proba escrita tanto dos seminarios como da materia. Serán dous exames tipo test nos cales cada tres preguntas falladas descontarase unha resposta correcta. Deberá ter en cada un deles 5 puntos sobre 10 para facer media. Para o computo global, a nota de seminarios corresponderá o 40% da nota e a nota da parte teórica o 60% restante.

Outros comentarios: Será imprescindible, que cada alumno matriculado na materia, **sexa repetidor ou non**, entregue a ficha do alumno nos primeiros 15 días do curso ao coordinador da materia, para poder realizar a avaliación continua da mesma. As datas oficiais de exame marcadas para esta materia nas edicións correspondentes, poderanse consultar na páxina web así como no taboleiro de anuncios do centro. Utilizarase a plataforma Moovi, da Universidade de Vigo, para manter comunicación académica-docente, co alumnado (temario, anuncios, cualificacións, etc) para o cal será necesario, que ao comezo do cuadrimestre, o alumnado revise individualmente, se está correctamente dado de alta na plataforma, para así poder utilizar este servizo. Para as tutorías será recomendable enviar previamente un correo electrónico á profesora responsable co tema a tratar.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

RANG H.P, **FARMACOLOGIA**, 8, ELSEVIER, 2015

PILAR CERVERA, **ALIMENTACIÓN Y DIETOTERAPIA**, 4, MCGRAW HILL INTERAMERICANA, 2004

DANIEL A LUIS ROMÁN, **DIETOTERAPIA, NUTRICIÓN CLINICA Y METABOLISMO**, 1, DIAZ DE SANTOS, 2010

Complementary Bibliography

FLOREZ, **FARMACOLOGÍA HUMANA**, 6, ELSEVIER MASSON, 2014

ALPERS, STENSON, **NUTRICIÓN**, 4, MARBÁN, 2003

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Prácticas clínicas I/O51G140V01208

Enfermaría materno-infantil/O51G140V01302

Prácticas clínicas II/O51G140V01303

Prácticas clínicas III/O51G140V01306

Prácticas clínicas IV/O51G140V01405

Prácticas clínicas V/O51G140V01406

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Enfermaría clínica I/O51G140V01204

Introdución á enfermaría clínica/O51G140V01201

Subjects that it is recommended to have taken before

Anatomía humana: Anatomía humana/O51G140V01101

Bioquímica: Bioquímica/O51G140V01103

Fisioloxía: Fisioloxía/O51G140V01105

Other comments

A dirección de correo electrónico para concertar tutorías ou comunicarse cos docentes e a seguinte:

checheotero@gmail.com

kikotoja@gmail.com

IDENTIFYING DATA				
Enfermería clínica I				
Subject	Enfermería clínica I			
Code	O51G140V01204			
Study programme	Grao en Enfermería			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	9	Mandatory	2	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Departamento da E.U. de Enfermería (Ourense)			
Coordinator	Pérez Rodríguez, Raquel			
Lecturers	Pérez Rodríguez, Raquel Rodríguez Rodríguez, Alina Vicos Padrón, César			
E-mail	raquel.perez.rodriguez@sergas.es			
Web				
General description	A materia Enfermería Clínica I pertence ao módulo das Ciencias da Enfermería. Nesta materia abordarase, desde o punto de vista enfermeiro, as alteracións da saúde nas diferentes situacións e relacionaranse ditas alteracións coa identificación das necesidades da saúde dos individuos. Para facer esta correlación, utilizarase o método científico para a resolución de problemas (necesidades non cubertas) derivados de ditas alteracións: o proceso de enfermaría. Adquiriránse as habilidades para o desenvolvemento dos procedementos necesarios, para dar resposta as necesidades dos individuos nestas e outras alteracións da saúde, dun xeito práctico. Non deixa de ser a aplicación do proceso de enfermaría desde unha perspectiva e enfoque clínico.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A2	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B7	Saber comprender, sen prexuízos, as persoas, considerando os seus aspectos físicos, psicolóxicos e sociais, cómo individuos autónomos e independentes, asegurando o respecto as súas opinións, creenzas e valores, ademais de garantir o dereito á intimidade, a través da confidencialidade e o segredo profesional
B8	Promover e respetar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma en que viven o seu proceso de saúde-enfermedade
B9	Fomentar estilos de vida saudables e o autocoidado, apoiando o mantemento de condutas preventivas e terapéuticas
C28	Coñecer as alteracións de saúde do adulto, identificando as manifestacións que aparecen nas súas distintas fases.
C29	Identificar as necesidades de coidado derivadas dos problemas de saúde.
C30	Analizar os datos recollidos na valoración, priorizar os problemas do paciente adulto, establecer e executar o plan de coidados e realizar a súa avaliación.
C31	Realizar as técnicas e procedementos de coidados de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos enfermos e familiares.
C32	Seleccionar as intervencións encamiñadas a tratar ou previr os problemas derivados das desviacións de saúde.
C33	Ter unha actitude cooperativa cos diferentes membros do equipo.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión da información
D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe
D6	Habilidades nas relacións interpersonais
D7	Razoamento crítico
D8	Aprendizaxe autónomo
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D10	Motivación pola calidade
D11	Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Ser capaz de comprender os problemas que desencadean as enfermidades no ámbito da patoloxía cirúrxica e médica	A1 A2 A4	B8 B9	C28 C29 C30	D1 D2 D3 D4
Ser capaz de diferenciar os mecanismos e/ou problemas derivados das patoloxías máis comúns dos diferentes aparellos e sistemas do organismo humano, o seu tratamento médico e cirúrxico	A3	B7 B8 B9	C28 C29 C30 C31 C32	D6 D7 D8 D10
Ser capaz de planificar procedementos e intervencións precisas, para proporcionar unha axeitada atención de enfermaría os individuos con problemas médicos e cirúrxicos	A4 A5	B7 B8	C28 C29 C30 C31 C32 C33	D1 D2 D3 D4 D11
Ser capaz de identificar e valorar as necesidades e/ou problemas ocasionados polas enfermidades establecendo prioridades, planificando coidados e participando na avaliación do plan de coidados	A2	B7 B8 B9	C28 C29 C30 C33	D2 D4 D5 D7 D8 D9

Contidos

Topic	
MÓDULO I Introdución a enfermaría médico-cirúrxica	-Aplicación do proceso de enfermaría en relación coas alteracións da saúde -Introdución a organización hospitalaria, persoal asistencial, historia clínica - Protocolo de acollida ao paciente na unidade de hospitalización Seminario: ☐ Organización hospitalaria. ☐ Persoal asistencial: sanitario e non-sanitario. ☐ Protocolo de acollida ao doente hospitalizado. ☐ Expediente clínico/HC. ☐ Xornada laboral do persoal de enfermaría.
MÓDULO II Atención de enfermaría no perioperatorio	-Preoperatorio -Intraoperatorio. Área cirúrxica -Postoperatorio Seminario: ☐ Técnicas e procedementos necesarios no pre, intra e posoperatorio.
MÓDULO III Atención de enfermaría ao doente con desequilibrio hidroelectrolítico, ácido-base.	-Déficit de líquidos e electrolitos -Desequilibrio ácido-base -Cálculo do balance hídrico Seminario: ☐ Cálculo e valoración das entradas e perdas do doente hospitalizado.
MÓDULO IV O doente con alteracións tegumentarias	-Coidados de feridas -Prevención das úlceras por presión -Coidados nas queimaduras -Outras alteracións da pel Seminario: ☐ Coidados, técnicas e procedementos necesarios para a curación das feridas. Medidas de prevención da infección. ☐ Coidados, técnicas e procedementos necesarios no doente queimado. ☐ Coidados, técnicas e procedementos necesarios na prevención das UPP.

MÓDULO V

O doente con problemas de intercambio gaseoso

- Alteracións respiratorias
- Osíxenoterapia
- Aspirado e recollida de secrecións bronquiais
- Probas funcionais e diagnósticas do aparello respiratorio
- Técnicas de fisioterapia respiratoria
- Terapia inhalatoria

Seminario:

- ☐ Administración de osíxenoterapia.
- ☐ Aspiración de secrecións.
- ☐ Obtención dunha mostra de esputo.
- ☐ Espirometría.
- ☐ Drenaxe pleural.
- ☐ Técnicas de fisioterapia respiratoria.
- ☐ Administración de fármacos por vía inhalatoria.

MÓDULO VI

O doente con problemas nas funcións: cardiovascular e circulatoria

- Alteracións cardíacas
- Alteracións circulatorias
- Coidados de enfermería ao paciente cardíopata
- Probas diagnósticas e funcionais do aparello cardio-circulatorio
- Medidas preventivas

Seminario:

- ☐ Implante do MCP, valoración no ECG e coidados ao doente portador.
- ☐ Coidados ao doente con tratamento ACO.
- ☐ Administración da NTG.
- ☐ Coidados, medidas e control na IVC: terapia compresiva.
- ☐ Medidas preventivas, educación sanitaria ao doente cardíopata.

MÓDULO VII

O doente con problemas nas funcións hematolóxicas

- Alteracións hematolóxicas
- Medidas de illamento
- Hemotransfusión e hemodoazón

Seminario:

- ☐ Medidas de illamento.
- ☐ Protocolo de actuación no caso de doazón de sangue.
- ☐ Protocolo de actuación no caso de doazón de medula ósea.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	45	58	103
Seminario	28	50	78
Exame de preguntas obxectivas	2	30	32
Práctica de laboratorio	3	9	12

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.
Seminario	Actividade enfocada ao traballo sobre un tema específico, que permite afondar ou complementar os contidos da materia. Pódese empregar como complemento das clases teóricas.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Seminario	Entrevistas que a/o estudante mantén con o profesorado da materia para o asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

Avaliación

Description	Qualification	Training and Learning Results
-------------	---------------	-------------------------------

Seminario	A avaliación da parte de seminarios da materia, constará de dous apartados, o que no global correspóndese con o 40% da puntuación total da materia. 1º. Avaliación continua. Esta farase ao longo do cuadrimestre no que se imparte a materia, mediante a observación das habilidades e destrezas mostradas pola/o estudante na realización de técnicas, explicación dos procedimentos que se indiquen e a súa participación activa nos temas expostos nos seminarios. A puntuación para ser apto neste apartado será de 5 ou máis puntos sobre 10. Esta avaliación correspóndese con o 20% da puntuación total da materia. 2º. Exame de preguntas obxectivas (tipo test). En relación a materia impartida nos seminarios, farase unha proba de preguntas (tipo test), con 3 alternativas de resposta, sendo só unha delas certa. A fórmula que se utilizará para obter a puntuación neste apartado será: (A-E, acertos - erros). As respostas en branco non restan puntuación. A puntuación para ser apto neste apartado será de 5 ou máis puntos sobre 10. Dita proba farase na data marcada no calendario oficial académico. Esta avaliación correspóndese con o 20% da puntuación total da materia. Será preciso superar estas dúas probas de avaliación, para poder superar esta parte de seminarios da materia; o que será preciso tamén para superar a materia. A asistencia aos seminarios é obrigatoria, mínimo o 90% do total das horas asignadas, no caso contrario a/o estudante, deberá realizar unha proba práctica en relación aos contidos impartidos nos seminarios, na data marcada no calendario oficial académico, na edición correspondente.	40	A1 A2 A3 A4 A5	B7 B8 C33	C31 C32 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D11
Exame de preguntas obxectivas	A avaliación da parte teórica da materia basearase na realización dun exame de preguntas obxectivas (tipo test), con 3 alternativas de resposta, sendo só unha delas certa. A fórmula que se utilizará para obter a puntuación neste apartado será: (A-E, acertos - erros). As respostas en branco non restan puntuación. A puntuación mínima para ser apto neste apartado será de 5.0 sobre 10. Dita proba farase na aula e data marcada no calendario oficial académico. Esta avaliación correspóndese con o 60% da puntuación total da materia. Será preciso superar esta parte da teoría, para poder superar a materia.	60	A1 A2 A3 A4 A5	B8 B9 C28 C29 C30 C32 C33	D3 D4 D7 D10

Other comments on the Evaluation

Avaliación de recuperación da ausencia aos seminarios da materia.

A/O estudante que non asista no mínimo ao 90% do total de horas asignadas de seminarios, deberá facer un exame práctico en relación aos contidos impartidos nos seminarios da materia. A puntuación para ser apto neste apartado será de 5 ou máis puntos sobre 10. Dita proba farase na data marcada no calendario oficial académico. Esta avaliación correspóndese con o 20% da puntuación total da materia. De igual xeito a/o estudante, deberá facer o exame de preguntas obxectivas, en relación aos contidos impartidos nos seminarios da materia. É preciso ter superado estas dúas probas de avaliación (exame práctico e exame tipo test), para poder superar esta parte de seminarios da materia.

2ª edición ordinaria (xullo).

A esta convocatoria deberá presentarse a/o estudante que non teña superada algunha/s das partes correspondentes desta materia.

.- No caso de que a/o estudante non teña superada a avaliación continua ou a proba práctica de recuperación da ausencia aos seminarios, terá que facer un exame práctico en relación aos contidos impartidos nos seminarios da materia. A puntuación para ser apto neste apartado será de 5 ou máis puntos sobre 10. Dita proba farase na data marcada no calendario oficial académico, para a 2ª edición ordinaria. Esta avaliación correspóndese con o 20% da puntuación total da materia.

.- No caso de que a/o estudante non teña superado o exame de preguntas obxectivas correspondente a parte de seminarios da materia, terá que facer esta proba de preguntas tipo test. A fórmula que se utilizará para obter a puntuación neste apartado será: (A-E, acertos - erros). A puntuación para ser apto neste apartado será de 5 ou máis puntos sobre 10. Dita proba farase na data marcada no calendario oficial académico, para a 2ª edición ordinaria. Esta avaliación correspóndese con o 20% da puntuación total da materia.

Será preciso superar estas dúas probas de avaliación (exame práctico e exame tipo test), para poder superar esta parte de seminarios da materia. Esta avaliación correspóndese no global con o 40% da puntuación total da materia.

.- No caso de que a/o estudante non teña superada a parte da teoría, deberá facer un exame de preguntas obxectivas tipo test. A fórmula que se utilizará para obter a puntuación neste apartado será: (A-E, acertos - erros). A puntuación mínima para ser apto neste apartado será de 5 ou máis puntos sobre 10. Dita proba farase na data marcada no calendario oficial académico, para a 2ª edición ordinaria. Esta avaliación correspóndese con o 60% da puntuación total da materia.

Para superar a materia nesta 2ª edición ordinaria, será preciso superar a parte de seminarios (proba práctica e proba tipo test) e a parte teórica da materia (exame de preguntas obxectivas tipo test).

Convocatoria de Fin de carreira.

A/O estudante, poderá presentarse a esta convocatoria de fin de carreira (**previa matrícula específica para esta convocatoria**), na que prevalecerán os mesmos criterios de realización e de avaliación indicados para a 1ª e 2ª edición ordinaria. As probas de avaliación correspondentes, faranse na data indicada no calendario oficial académico para esta convocatoria de fin de carreira.

Outros comentarios.

As datas oficiais para a realización das probas de avaliación desta materia, en todas as edicións, serán as marcadas no calendario oficial académico da UVigo. Ditas datas estarán dispoñibles para a/o estudante na páxina web da Escola: <http://euenfou.webs.uvigo.es/index.php/gl-es/>

A data de revisión das probas de avaliación nas súas diferentes convocatorias, serán comunicadas oportunamente por parte do profesorado da materia, no momento da publicación da lista de cualificacións provisionais.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Píriz, R. De la Fuente, M., **Enfermería médico-quirúrgica. Enfermería S 21 Vol. I, II, III**, 1ª ed., DAE, 2013

Swearingen, P.L., **Manual de enfermería médico-quirúrgica. Intervenciones enfermeras y tratamientos interdisciplinarios.**, 6ª ed., Elsevier, 2008

Nanda Internacional. Herdman TH, Shigemi Kamitsuru S., **Diagnósticos enfermeros. Definiciones y clasificación 2021-2023**, 1ª ed., Elsevier, 2021

Sue Moorhead, Elizabeth Swanson, Marion Johnson, Meridean L. Maas, **Clasificación de Resultados de Enfermería (NOC)**, 6ª, Elsevier, 2018

<http://www.nnnconsult.com>,

Complementary Bibliography

Hinkle JL, Cheever KH. Brunner Y Suddarth, **Enfermería médicoquirúrgica**, 14ª, Wolters Kluwer, 2019

Howard K. Butcher, Gloria M. Bulechek, Joanne M. Dochterman and Cheryl Wagner, **Clasificación de Intervenciones de Enfermería (NIC)**, 7ª, Elsevier, 2018

<https://ulcerasfora.sergas.gal/>,

<https://femora.sergas.es/>,

<https://www.consejogeneralenfermeria.org/profesion/guias-clinicas>,

<https://www.fisterra.com/>,

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Enfermería clínica II/O51G140V01205

Enfermería comunitaria II/O51G140V01206

Prácticas clínicas I/O51G140V01208

Enfermería clínica III/O51G140V01301

Prácticas clínicas II/O51G140V01303

Prácticas clínicas III/O51G140V01306

Prácticas clínicas IV/O51G140V01405

Prácticas clínicas V/O51G140V01406

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Subjects that it is recommended to have taken before

Anatomía humana: Anatomía humana/O51G140V01101
Bioquímica: Bioquímica/O51G140V01103
Enfermaría comunitaria I/O51G140V01104
Fisioloxía: Fisioloxía/O51G140V01105
Fundamentos de enfermaría/O51G140V01107

Other comments

.- Utilizarase a plataforma Moovi da Universidade de Vigo, para manter comunicación académica-docente con a/o estudante (documentación, anuncios, cualificacións, etc), para o cal será preciso, que ao inicio do cuadrimestre, a/o estudante revise se está correctamente dada/o de alta en dita plataforma.

.- A/O estudante deberá entregar a profesora de seminarios, na 1ª semana do inicio do cuadrimestre no que se imparte a materia, a ficha da/o estudante debidamente cumprimentada. De igual xeito a/o alumna/o deberá incluír a súa foto na plataforma virtual da materia no Moovi.

.- Tutorías: serán previa cita, a/o estudante deberá enviar un correo electrónico ao docente correspondente*.

*Enderezo de correo electrónico dos docentes da materia:

alina.rodriguez.rodriguez@uvigo.es

cesar.vicos@uvigo.gal

raquel.perez.rodriguez@sergas.es

.- Será de obrigado cumprimento por parte da/o estudante, o establecido no art.39 do código ético, do "Título VII. Do uso de medios ilícitos", do Regulamento sobre a avaliación, a cualificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado (aprobado no claustro da UVigo o 18 de abril de 2023), que implica a renuncia ao emprego de medios, prácticas e/o dispositivos non autorizados ou que poidan implicar un aproveitamento ilexítimo do traballo alleo, a apoderarse indebidamente do contido de probas ou exames, a utilizar indebidamente contidos ou medios de reprodución e de gravación das actividades universitarias; así como asumir as consecuencias que ocasione o incumprimento do devandito compromiso e as sancións que se derivasen deste, de acordo con o previsto polo artigo 11 g) da Lei 3/2022, do 24 de febreiro, de convivencia universitaria, cumprindo ademais co código ético da Universidade de Vigo.

IDENTIFYING DATA				
Enfermería clínica II				
Subject	Enfermería clínica II			
Code	O51G140V01205			
Study programme	Grao en Enfermería			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	2	2c
Teaching language	Castelán			
Department	Departamento da E.U. de Enfermería (Ourense)			
Coordinator	Fernández Conde, Ana			
Lecturers	Fernández Conde, Ana Fraga Deus, Melania García García, Manuel Vicos Padrón, César			
E-mail	malofe@yahoo.es			
Web				
General description	Enfermería Clínica II: abordaxe desde unha perspectiva enfermeira das alteracións de saúde en diferentes situacións, capacitando aos alumnos futuros enfermeiros no manexo do proceso de enfermaría.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A2	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B7	Saber comprender, sen prexuízos, as persoas, considerando os seus aspectos físicos, psicolóxicos e sociais, cómo individuos autónomos e independentes, asegurando o respecto as súas opinións, creencias e valores, ademais de garantir o dereito á intimidade, a través da confidencialidade e o segredo profesional
B8	Promover e respetar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma en que viven o seu proceso de saúde-enfermedade
C28	Coñecer as alteracións de saúde do adulto, identificando as manifestacións que aparecen nas súas distintas fases.
C29	Identificar as necesidades de coidado derivadas dos problemas de saúde.
C30	Analizar os datos recollidos na valoración, priorizar os problemas do paciente adulto, establecer e executar o plan de coidados e realizar a súa avaliación.
C31	Realizar as técnicas e procedementos de coidados de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos enfermos e familiares.
C32	Seleccionar as intervencións encamiñadas a tratar ou previr os problemas derivados das desviacións de saúde.
C33	Ter unha actitude cooperativa cos diferentes membros do equipo.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión da información
D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe
D6	Habilidades nas relacións interpersonais
D7	Razoamento crítico
D8	Aprendizaxe autónomo
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D10	Motivación pola calidade
D11	Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
------------------------------------	-------------------------------

Ser capaz de diferenciar os mecanismos e/ou problemas derivados das patoloxías máis comúns dos diferentes aparellos e sistemas do organismo humano, o seu tratamento médico e cirúrxico.	A1	B7	C28	D1
	A2	B8	C29	D2
	A3		C30	D3
	A4		C31	D4
	A5		C32	D5
			C33	D6
				D7
				D8
				D9
				D10
				D11
Ser capaz de planificar procedementos e intervencións precisas para proporcionar unha adecuada atención de enfermaría aos individuos con problemas médicos e cirúrxicos.	A1	B7	C28	D1
	A2	B8	C29	D2
	A3		C30	D3
	A4		C31	D4
	A5		C32	D5
			C33	D6
				D7
				D8
				D9
				D10
				D11
Ser capaz de deseñar coidados nas principais enfermidades relacionadas co aparello dixestivo, locomotor, órganos dos sentidos, sistema nervioso e inmunitario.	A1	B7	C28	D1
	A2	B8	C29	D2
	A3		C30	D3
	A4		C32	D4
	A5			D7
				D10
Ser capaz de planificar e prestar coidados nas principais enfermidades sistémicas.	A1	B7	C28	D1
	A2	B8	C29	D2
	A3		C30	D3
	A4		C31	D4
	A5		C32	D7
			C33	D10
Ser capaz de prestar asistencia centrada no paciente, utilizando os diagnósticos de enfermaría e as actividades derivadas deles, nas patoloxías estudadas.	A1	B7	C28	D1
	A2	B8	C29	D2
	A3		C30	D3
	A4		C31	D4
	A5		C32	D5
			C33	D6
				D7
				D8
				D9
				D10
				D11

Contidos

Topic

O/a paciente con trastornos inmunitarios	- Bioloxía dos linfocitos B e T - HLA e enfermidade - Mecanismo de posta en marcha da resposta inmunitaria - Reaccións inflamatorias de hipersensibilidade - Autoinmunidade - Inmunodeficiencias - Coidados de enfermaría a pacientes con trastornos inmunitarios
O/a paciente con problemas da función músculo-esquelética	- Fisiopatoloxía do sistema musculoesquelético - Feridas. Bioloxía da reparación de feridas. Clasificación das feridas. Factores que inflúen na cicatrización de feridas. Tipos de curación. Tratamento e coidado. Cicatrices patolóxicas - Asepsia e antisepsia. - Lesións musculoesqueléticas. Fracturas de óso Escordaduras e dislocacións. Rotura de fibras musculares e tendóns - Valoración de enfermaría do paciente con trastornos articulares - Valoración de enfermaría de problemas musculoesqueléticos - Principais problemas do aparello locomotor. Enfermidades sistémicas que afectan as articulacións. Enfermidades óseas. enfermidades musculares

O/a paciente con disfunción neurolóxica	- Fisiopatoloxía do sistema neurolóxico - Valoración do paciente con alteracións neurolóxicas - Cefalea - Alteracións do nivel de conciencia - Valoración do paciente inconsciente - Convulsións - Accidente cerebro-vascular - Trastornos neuromusculares. Enfermidades desmielinizantes - Infeccións do SNC - Polineuropatías e mononeuropatías - Enfermidades dos nervios craniais - Tumores do sistema nervioso - Demencia - Coidados de enfermaría do paciente con problemas neurolóxicos - Coidados paliativos ao paciente crónico
O/a paciente con alteracións da visión	- Fisiopatoloxía do órgano da visión - Valoración do paciente con alteracións oftalmolóxicas - Problemas inflamatorios e infeccións oftalmolóxicas - Alteracións oftalmolóxicas que requiren cirurxía - Coidados de enfermaría nos problemas e cirurxía oftalmolóxica
O/a paciente con alteracións da audición	- Fisiopatoloxía de nariz, garganta e ouvido - Valoración e problemas xerais de pacientes con alteracións ORL - Coidados de enfermaría en pacientes con problemas e cirurxía ORL - Coidados de enfermaría nas urxencias ORL
O/a paciente con problemas dixestivos.	- Fisiopatoloxía do aparello dixestivo - Valoración do paciente con problemas dixestivos - Alteracións do esófago - Coidados de enfermaría ao paciente con trastornos esofágicos - Alteracións gástricas - Coidados de enfermaría a pacientes con trastornos gástricos - Alteracións intestinais. Alteracións de colon, recto e ano - Coidados a pacientes con trastornos intestinais, colon, recto e ano - Alteracións do fígado e das vías biliares - Coidados a pacientes con trastornos hepatobiliares - Alteracións pancreáticas - Coidados a pacientes con trastornos pancreáticos
SEMINARIO 1: COIDADOS DE ENFERMARÍA A PACIENTES CON FERIDAS	- Presentación e recoñecemento dos apósitos incluídos no catálogo SERGAS para a realización de curas en ambiente húmido (CAH). (TEÓRICO/PRÁCTICO) - Utilización correcta dos apósitos de CAH. Asociacións correctas. Algoritmo de selección de apósito. (TEÓRICO) - Realización de casos prácticos de pacientes con distintos tipos de feridas (traumáticas, por presión, diabéticas, tumorais, cirúrxicas). Recoñecemento das mesmas e planificación de coidados e tratamento. (PRÁCTICO) - Indicacións, colocación e coidados da terapia de presión negativa. (PRÁCTICO)
SEMINARIO 2: COIDADOS DE ENFERMARÍA A PACIENTES CON ACCESOS VASCULARES	- Recoñecemento dos distintos tipos de catéteres de acceso venoso (periférico e central). (TEÓRICO) - Algoritmo de selección do catéter venoso máis adecuado para o tratamento do paciente. (TEÓRICO) - Manexo de MEDLINE. Prevención de complicacións. (PRÁCTICO) - Manexo de PICC. Prevención de complicacións. (PRÁCTICO) - Manexo de reservorio subcutáneo. Prevención de complicacións. (PRÁCTICO) - *Bacteriemia zero. (TEÓRICO/PRÁCTICO)
SEMINARIO 3: COIDADOS DE ENFERMARÍA A PACIENTES QUE SUFRIRON UN ACCIDENTE CEREBRO VASCULAR (PRÁCTICO)	- Recoñecemento dos primeiros síntomas (TEÓRICO/PRÁCTICO). - Manexo de pacientes con trastornos motores, sensitivos, de percepción, de comunicación (PRÁCTICO) - Prevención de complicacións asociadas aos trastornos (TEÓRICO/PRÁCTICO). - Coidados de enfermaría para a diminución das secuelas (PRÁCTICO). - Educación sanitaria a pacientes e coidadores para un maior rendemento das posibilidades de recuperación (TEÓRICO/PRÁCTICO).

SEMINARIO 4: CUIDADOS DE ENFERMERÍA AO PACIENTE SOMETIDO A CIRURXÍA ORTOPÉDICA. (PRÁCTICO)

- Preparación precirúrxica. (TEORÍA)
- Tipos de cirurxías ortopédicas e os seus cuidados (TEORÍA E PRÁCTICA)
- Colocación de xesos e férulas de xeso (TEORÍA E PRÁCTICA)
- Prevención das complicacións inmediatas e tardías. (TEORÍA)
- Educación sanitaria a pacientes e cuidados a alta. (TEORÍA)

SEMINARIO 5: CUIDADOS DE ENFERMERÍA AO PACIENTE TRAQUEOTOMIZADO (PRÁCTICO)

- Obxectivos dos cuidados da traqueotomía (TEÓRICO).
- Tipos de cánulas de traqueotomía. Criterios de elección (PRÁCTICO).
- Cambio de cánula de traqueotomía con e sen balón (PRÁCTICO).
- Aspiración de secrecións (PRÁCTICO).
- Manexo de tapón mucoso (PRÁCTICO).
- Prevención de complicacións inmediatas e tardías (TEÓRICO/PRÁCTICO).

SEMINARIO 6: ATENCIÓN DE ENFERMERÍA O PACIENTE CON PROBLEMAS DIXESTIVOS.

- Tipos de ostomías en pacientes con problemas dixestivos (TEÓRICO/PRÁCTICO).
- Utilización correcta das bolsas de ostomías e os seus cuidados (PRÁCTICO)..
- Recoñecemento e manexo dos diferentes tipos de drenaxe en pacientes con problemas dixestivos (TEÓRICO/PRÁCTICO).
- Recambio sondaxe gástrico. (PEG) (TEÓRICO/PRÁCTICO).

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	35	65	100
Traballo tutelado	3	15	18
Seminario	8	14	22
Resolución de problemas e/ou exercicios	4	6	10

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Sesións de clases expositivas. Clases teóricas de tipo participativo para favorecer a discusión e a comprensión do tema tratado. Farase lectura de documentos científicos de interese e/ou casos clínicos.
Traballo tutelado	Traballos individuais e en grupo relacionados co contido do módulo e que se exporán nas clases para favorecer a participación do alumnado e a resolución de problemas.
Seminario	Traballo con pequenos grupos de estudo e debate de temas específicos relacionados co contido do tema. Busca e selección de información relevante, a análise crítica do mesmo, exposición de ideas e traballo en equipo en relación ao obxecto de estudo. Estudo de casos, análises diagnósticos, aprendizaxe baseada en problemas.

Atención personalizada

Methodologies Description

Traballo tutelado	Traballos individuais e en grupo relacionados co contido do módulo, tutelados por un profesor da asignatura.
-------------------	--

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results		
Traballo tutelado	Traballos individuais ou en grupos de poucos alumnos de temas vinculados coa materia da asignatura, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso da aprendizaxe. O apoio e orientación pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Nota de corte 5 sobre 10. Para a nota final é imprescindible aprobar cada unha das partes.	20	A3 A5	C29 C30	D1 D2 D3 D4 D7

Seminario	Avaliación continúa da participación, habilidades e destrezas do alumnado nas prácticas realizadas nos seminarios. Exame de coñecemento da materia impartida nos seminarios mediante preguntas de resposta test valorada de 0 a 10 puntos, sendo necesario un 5 sobre 10 para darse superada esta parte. No exame indicárase se as respostas incorrectas restan e en qué porcentaxe. Asistencia obrigatoria polo menos ao 90% do total das horas. De non cumprir a asistencia a/o estudante, deberá realizar unha proba en relación aos contidos impartidos nos seminarios. Esta proba será de tipo pregunta curta sobre o contido dos seminarios e será valorada de 0 a 10 puntos, sendo necesario un 5 sobre 10 para darse superada esta parte. Para a nota final é imprescindible aprobar cada unha das partes. A data dos exames publicarase na páxina web da escola en no taboleiro de anuncios.	20	A1 B7 C30 D1 A2 B8 C31 D2 A3 C32 D3 A4 C33 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D11
Resolución de problemas e/ou exercicios	Exame de coñecemento mediante preguntas de resposta curta e/ou test Se as preguntas son tipo test no exame indicárase se as respostas incorrectas restan e en qué porcentaxe. Nota de corte 5 sobre 10. Para a nota final é imprescindible aprobar cada unha das partes.	60	A2 C28 D7 C29 C30

Other comments on the Evaluation

SEGUNDA CONVOCATORIA E SEGUINTE: a esta convocatoria deberá presentarse o/a estudante que non teña superada algunha/s das partes correspondentes desta materia (traballo tutelado, seminarios e exame de coñecementos). As notas das partes consideradas aptas, gárdanse só no mesmo ano lectivo.

CONVOCATORIA FIN DE CARREIRA:

A/o estudante poderá presentarse a esta convocatoria de fin de carreira (previa matrícula específica para esta convocatoria) na que prevalecerán os mesmos criterios de realización e de avaliación indicados para a primeira e segunda edición ordinarias. As probas de avaliación correspondente, faranse na data indicada no calendario oficial académico para esta convocatoria (fin de carreira).

A data de revisión das probas de avaliación en cada convocatoria, serán comunicadas por parte do profesorado da materia, no momento da publicación da lista de cualificacións provisionais.

DATAS DOS EXAMES: as datas dos exames/probas de avaliación serán as marcadas dentro do calendario oficial académico da Universidade de Vigo e aprobadas en Xunta de Escola e que estarán dispoñibles para a súa consulta na web da Escola, así coma no taboleiro de anuncios para o alumnado no Centro.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

- P. L. Swearingen, **Manual de Enfermería Médico-Quirúrgica**, 6ª Edición, ELSEVIER, 2008
- Brunner, Suddarth, **Enfermería Médico-Quirúrgica**, 12ª Edición, Lippincott Williams & Wilkins, 2016
- NANDA Internacional, **NANDA Internacional. Diagnósticos enfermeros. Definiciones y clasificación. 2015-2017**, 1ª Edición, ELSEVIER, 2015
- Sue Moorhead, PhD, RN, Marion Johnson, PhD, RN, Meridean L. Maas, **Clasificación de Resultados de Enfermería (NOC) :Medición de Resultados en Salu**, 5ª Edición, ELSEVIER, 2013
- Bulechek, Butcher, Dochterman & Wagner, **Clasificación de Intervenciones de Enfermería (NIC)**, 6ª Edición, ELSEVIER, 2013
- Harrison, **Principios de Medicina Interna**, 18ª Edición, McGraw Hill, 2012
- NNNconsult,
- DIALNET,
- Index de enfermería,
- Complementary Bibliography
- S. M. Lewis, **Enfermería Médico-Quirúrgica**, 6ª Edición, ELSEVIER, 2004
- CUIDEN,
- PubMed,
- CIBER REVISTA,
- CULTURA DE CUIDADOS,
- ENFERMERÍA GLOBAL,
- Enfermería clínica,
- <http://www.aeeorl.es/>,
- <http://seorl.net/>,
- <http://www.aeeo.es/>,

<http://www.univadis.es/?gclid=CKSm1I3I2dQCFTcW0wod17MGgw>,

<http://www.aepd.com/>,

<https://www.seeo.org/>,

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Prácticas clínicas II/O51G140V01303

Prácticas clínicas III/O51G140V01306

Prácticas clínicas IV/O51G140V01405

Prácticas clínicas V/O51G140V01406

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Prácticas clínicas I/O51G140V01208

Subjects that it is recommended to have taken before

Anatomía humana: Anatomía humana/O51G140V01101

Fisioloxía: Fisioloxía/O51G140V01105

Enfermaría clínica I/O51G140V01204

Introdución á enfermaría clínica/O51G140V01201

Other comments

Para contactar cos docentes da materia ou concertar unha titoría podes dirixirte as seguintes direccións electrónicas:

Dña. Ana Fdez Conde: malofe@yahoo.es

Dña. Melania Fraga Deus: melania.fraga.deus@sergas.es

Dr. Manuel García García: mgargar2@gmail.com

D. César Vicos Padrón: cesarvicos@gmail.com

IDENTIFYING DATA				
Enfermería comunitaria II				
Subject	Enfermería comunitaria II			
Code	051G140V01206			
Study programme	Grao en Enfermería			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	9	Mandatory	2	2c
Teaching language	Castelán			
Department	Departamento da E.U. de Enfermería (Ourense)			
Coordinator	Pérez Fernández, María Reyes			
Lecturers	Pérez Fernández, María Reyes			
E-mail	Maria.Reyes.Perez.Fernandez@sergas.es			
Web				
General description	A materia Enfermería Comunitaria II dá continuidade á materia Enfermería Comunitaria I de 1º de grao. Nesta materia, expónse a atención primaria de saúde como alicerce fundamental para a prestación de servizos de saúde á poboación, tendo en conta, desde o punto de vista enfermeiro, dos principais programas de saúde que actualmente se desenvolven no sistema sanitario español.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A2	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermmería, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional adecuada as necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenvolvemento dos coñecementos científicos de cada momento e cos niveis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais y deontolóxicas aplicables.
B2	Saber planificar e prestar coidados de enfermmería dirixidos as persoas, familias o grupos, orientados aos resultados en saúde, avaliando o seu impacto, a través de guías de práctica clínica e asistencial, que describen os procesos polos cales se diagnostica, trata ou cuida un problema de saúde.
B3	Saber aplicar os fundamentos e principios técnicos e metodolóxicos da enfermmería
B4	Ser capaz de comprender o comportamento interactivo da persoa en función do xénero, grupo ou comunidade, dentro do seu contexto social e multicultural
B5	Diseñar sistemas de coidados dirixidos as persoas, familia ou grupos, avaliando o seu impacto e establecendo as modificacións oportunas
B6	Aplicar as intervencións da enfermmería na evidencia científica e nos medios dispoñibles
B9	Fomentar estilos de vida saudables e o autocoidado, apoiando o mantemento de condutas preventivas e terapéuticas
B10	Protexer a saúde e o benestar das persoas, familias ou grupos atendidos, garantindo a súa seguridade
B11	Saber establecer unha comunicación eficaz cos pacientes, familias, grupos sociais e compañeiros. Fomentar a formación e información para a saúde
B15	Ser capaz de traballar co equipo de profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais
B16	Ser capaz de utilizar os sistemas de información sanitaria
B17	Realizar coidados de enfermmería baseándose na atención integral da saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial
C19	Dirixir, avaliar e prestar os coidados integrais de enfermmería, ao individuo, a familia e a comunidade.
C20	Capacidade para describir os fundamentos do nivel primario de saúde e as actividades a desenvolver para proporcionar un coidado integral de enfermmería ao individuo, a familia e a comunidade.
C21	Comprender a función e actividades e actitude cooperativa que o profesional deberá desenvolver nun equipo de Atención Primaria de Saúde.
C22	Promover a participación das persoas, familia e grupos no seu proceso de saúde-enfermidade.
C23	Identificar os factores relacionados coa saúde e os problemas do entorno, para atender as persoas en situacións de saúde e enfermidade como integrantes de unha comunidade
C24	Identificar e analizar a influencia de factores internos e externos no nivel de saúde de individuos e grupos

C25	Aplicar os métodos e procedementos necesarios no seu ámbito para identificar os problemas de saúde máis relevantes nunha comunidade.
C26	Analizar os datos estatísticos referidos a estudos da poboación, identificando as posibles causas de problemas de saúde.
C27	Formar e informar, facilitar e apoiar a saúde e o benestar dos membros da comunidade, cuxas vidas están afectadas por problemas de saúde, risco, sufrimento, enfermidade, incapacidade ou morte.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión da información
D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe
D6	Habilidades nas relacións interpersonais
D7	Razoamento crítico
D8	Aprendizaxe autónomo
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D10	Motivación pola calidade
D11	Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Ser capaz de realizar enquisas epidemiolóxicas e resolver estudos epidemiolóxicos de brotes de enfermidades ou situacións desfavorables en relación coa saúde.	A1	B1	C26	D1
	A2	B3		D2
	A3	B6		D3
	A4	B15		D4
	A5			D5
				D6
				D7
				D8
				D9
				D10
				D11
Saber aplicar intervencións de formación para a saúde para contribuír a resolver problemas de saúde colectivos.	A1	B2	C19	D1
	A2	B4	C20	D2
	A3	B5	C21	D3
	A4	B9	C22	D4
	A5	B10	C23	D5
		B11	C24	D6
		B16	C25	D7
		B17	C27	D8
				D9
				D10
				D11

Contidos

Topic	
TEMA 1. EPIDEMIOLOGÍA DAS ENFERMIDADES TRANSMISIBLES	1.1. Conceto de enfermidade transmisible infecciosa, enfermidades emerxentes 1.2. E. transmisibles por vía aérea 1.3. E. transmisibles por vía hídrica y alimentaria 1.4. E. susceptibles de inmunoprevención 1.5. E. emerxentes 1.6. Zoonose e E. transmitidas por vectores 1.7. E. relacionadas coa inmunoprevención Seminario: Ejercicio en aula sobre características dos axentes infecciosos
TEMA 4. ATENCIÓN PRIMARIA DE SAÚDE.	4.1. Principios xerais 4.2. Organización e funcionamento dos Servizos de Atención Primaria 4.3. Programas de saúde Seminario: Taller de Incontinencia urinaria Taller de Masaxe clásico Taller de suturas Taller de Vendaxe funcional

TEMA 2. EDUCACIÓN PARA A SAÚDE

- 2.1. Enfoques e modelos de EPS
- 2.2. Planificación de programas e/ou actividades
- 2.3. Métodos e medios de EPS
- 2.4. Entrevista clínica
- Seminario: Exercicios en aula sobre planificación e actividades de Educación para a Saúde
- Seminario: Exercicios prácticos de entrevistas clínicas

TEMA 3. EPIDEMIOLOXÍA E PREVENCIÓN

- 3.1. Estratexias de prevención
- 3.2. Obesidade
- 3.3. Enfermidades cardiovasculares
- 3.4 Actividade física e saúde
- 3.5. Alimentación e saúde
- Seminario: Exercicios en aula sobre estratexias preventivas

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Seminario	16	24	40
Eventos científicos	2	5	7
Saídas de estudo	2	6	8
Lección maxistral	45	90	135
Observación sistemática	2	0	2
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	8	10
Presentación	1	22	23

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Eventos científicos	Conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates... realizados por ponentes de prestixio, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia.
Saídas de estudo	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentales relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos non académicos exteriores. Entre elas pódense citar prácticas de campo, visitas a eventos, centros de investigación, empresas, institucións... de interese académico-profesional para o alumno.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Methodologies Description

Seminario	Entrevistas que o alunado manterá ca profesora da materia para o asesoramento/desenrolo das actividades da materia e do proceso de aprendizaxe
-----------	--

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Observación sistemática	Recompilación de datos sobre a participación e actitude do alumno, nas actividades expostas nos seminarios e nas las clases teóricas. Nota de corte 5. No caso de non ter superado este apartado o alumno deberá facer unha proba práctica onde terá que demostrar o seu coñecemento sobre os contidos impartidos nos seminarios. Nota de corte 5.	20	B1 C19 D1 B2 C20 D2 B3 C21 D3 B4 C22 D4 B5 C23 D5 B6 C24 D6 B9 C25 D7 B10 C26 D8 B11 C27 D9 B15 D10 B16 D11 B17

Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	60	A1 B1 A2 B2 A5 B4 B9 B10 B11 B15 B17	C19
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto ... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.	20	B11 B15 B16 C24 C25 C26 D7 D8	C20 D1 C21 D2 C23 D3 D4 D5 D6

Other comments on the Evaluation

Primeira edición: É indispensable aprobar cada unha das partes avaliadas cun 5 como nota mínima (o exame, as presentacións e a participación nos seminarios) para superar a materia.

Avaliación para o alumnado con ausencias: Esta modalidade pode ser escollida en dúas situacións diferentes: 1. Os alumnos que por causas debidamente xustificadas non lles resulte posible a asistencia regular aos seminarios (máis do 90%), neste caso os alumnos deberán comunicar ao comezo da materia e por escrito á profesora responsable que non van asistir a devanditos seminarios, xustificando debidamente este feito. 2. Os alumnos que por diferentes causas, sempre xustificadas, non cumpran a porcentaxe mínima de asistencia. Nos dous casos non terán opción á modalidade de avaliación continua, pasando á "modalidade de avaliación para alumnado con ausencias". **A avaliación para o alumnado con ausencias** constará de dúas partes: 1. Un exame con preguntas de desenvolvemento. É necesario sacar un 5 sobre unha puntuación de 10 para aprobar (60% da nota final). 2. Un exame sobre os contidos dos seminarios. Nota de corte 5 sobre 10. (40% da nota final).

Segunda edición: O alumno examínase da parte que non supere na 1ª edición, o tipo de proba será o mesmo do mesmo xeito que as condicións (aprobar cada unha das partes avaliadas para superar a materia), nota de corte un 5.

Convocatoria de fin de carreira: Criterio de avaliación: exame de preguntas de desenvolvemento (100%). Nota de corte 5.

Datas de exame: As datas oficiais para a realización das probas de avaliación desta materia, nas súas dúas edicións, así como a convocatoria fin de carreira, serán as marcadas no calendario de exames aprobados no Centro. Ditas datas estarán dispoñibles para o alumnado tanto na páxina web da Escola como no taboleiro de información para o alumnado no centro. A data/instrucións de revisión das probas de avaliación nas súas diferentes convocatorias, serán comunicadas oportunamente por parte da profesora da materia, no momento da publicación da lista de cualificacións provisionais serán as aprobadas e publicadas na web e taboleiros de anuncios do Centro.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Martín-Zurro A., Jodar G., **Atención familiar y salud comunitaria**, 1ª, Elsevier, 2011

Burns N y Grove S., **Investigación en enfermería**, 5ª, Elsevier, 2015

Piedrola Gil, **Medicina Preventiva y Salud Pública**, 12ª, Elsevier, 2015

Mazarrasa y col., **Salud Pública y enfermería comunitaria**, 1ª, McGraw Hill, 2005

Martín Zurro A y Cano Pérez JF, **Atención Primaria. Concepto, organización y práctica clínica**, 6ª, Elsevier, 2003

Pérez Fernández MR, **Principios de Hidroterapia y Balneoterapia**, 1ª, McGraw Hill, 2005

Complementary Bibliography

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Enfermaría clínica III/O51G140V01301

Enfermaría en saúde mental/O51G140V01305

Enfermaría xeriátrica e coidados paliativos/O51G140V01304

Enfermaría materno-infantil/O51G140V01302

Prácticas clínicas III/O51G140V01306

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Enfermaría clínica II/O51G140V01205

Subjects that it is recommended to have taken before

Enfermaría comunitaria I/O51G140V01104

Enfermaría clínica I/O51G140V01204

Other comments

- A dirección de correo electrónico para concertar tutorías ou comunicarse coa docente é a seguinte:

María Reyes Pérez Fernández: Maria.Reyes.Perez.Fernandez@sergas.es

IDENTIFYING DATA				
Xestión de enfermaría				
Subject	Xestión de enfermaría			
Code	051G140V01207			
Study programme	Grao en Enfermaría			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	2	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Departamento da E.U. de Enfermaría (Ourense)			
Coordinator	Núñez Masid, Eloína			
Lecturers	Núñez Masid, Eloína Souto Pereira, Montserrat			
E-mail	eloina.nunez.masid@sergas.es			
Web				
General description	Co estudo desta materia preténdese que o alumno adquira as competencias necesarias pra poder traballar no medio sanitario no marco da organización dos servizos de saúde, ofrecendo unha atención no coidado, asentadas nas normas de garantía de calidade. A través do programa docente, o alumno coñecerá o proceso administrativo dende calquer nivel de organización. Afondará nos modelos de Sistemas Sanitarios, a súa creación, obxectivos e deseño. Desenvolverá competencias no eido da xestión de enfermeiría e dotarase de elementos de discusión para o pensamento e acción enfermeiras, actualizando os conceptos de xestión e administración sanitaria dentro do marco actual de política xeral. Facilitarase o coñecemento do medio laboral onde o alumno desenvolverá o seu labor como profesional. O desenvolvemento das competencias específicas desta materia, recomendan que o alumno teña adquirido previamente os coñecementos das materias de Fundamentos de Enfermería e Enfermería comunitaria I.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Code	
A1	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A2	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B12	Aplicar o código ético e deontolóxico da enfermaría española, comprendendo as implicacións éticas da saúde nun contexto mundial na transformación
B13	Aplicar os principios de financiación sanitaria e sociosanitaria e utilizar adecuadamente os recursos dispoñibles
B15	Ser capaz de traballar co equipo de profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais
C45	Coñecer o Sistema Sanitario Español.
C46	Identificar as características da función directiva dos servizos de enfermaría e a xestión de coidados.
C47	Coñecer e ser capaz de aplicar as técnicas de dirección de grupos.
C48	Coñecer a lexislación aplicable e o código Ético e Deontolóxico da enfermaría española, inspirado no código Europeo de Ética e Deontoloxía de Enfermaría.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión da información
D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe
D6	Habilidades nas relacións interpersonais
D7	Razoamento crítico
D8	Aprendizaxe autónomo
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D10	Motivación pola calidade
D11	Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Ser capaz de analizar as contornas e políticas sanitarias máis significativas.	A1	B12	C45	D1
	A2	B15		D3
	A3			D5
	A4			D7
	A5			D8
Ser capaz de aplicar a política de calidade asistencial e a avaliación da calidade dos servizos de enfermaría.	A1	B12	C45	D1
	A2	B13	C46	D2
	A3	B15	C47	D3
	A4		C48	D4
	A5			D5
				D6
				D7
				D8
				D9
				D10
				D11

Contidos

Topic	
TEMA 1. O Proceso administrativo nos servizos de saúde.	Definición, etapas e características. Información e comunicación no proceso administrativo. Relación entre enfermaría e administración. Función administrativa, niveis, teorías e modelos enfermeiros na administración. Fases do proceso administrativo: planificación, xestión, dirección e control.
TEMA 2. Análise das contornas sanitarias.	Contorna sanitaria e conceptos de saúde. Sistemas de atención á saúde. Tipos.
TEMA 3. Políticas sanitarias, central e autonómica.	Sistema Nacional de Saúde. Sistema Galego de Saúde. Lei Xeral de Sanidade.
TEMA 4. Políticas sanitarias máis significativas a nivel mundial.	Sistemas sanitarios próximos á nosa contorna.
TEMA 5. Xestión de servizos de enfermaría, características e procesos.	Dotación de persoal. Selección, contratación. Programación-Sistemas de clasificación dos enfermos: GDR-Traballo por enfermo. PNR. Elaboración de carteleiras de persoal. Política de persoal. Absentismo. Rotacións. Formación. Saúde laboral. Enfermidade profesional.
TEMA 6. Concepto de calidade e seguridade.	Concepto de Calidade na atención sanitaria. Definicións. Componentes. Enfermaría e Calidade. Evolución histórica. Control e Garantía de Calidade. Valoración da Calidade: estrutura-proceso-resultado. Indicadores, criterios e estándares de calidade. Programas de avance e garantía de calidade.
TEMA 7. Política de calidade asistencial e avaliación da calidade dos servizos enfermaría.	Definición e obxectivos. Características do control. Tipos e medios. Problemas do control.
SEMINARIOS	1. Planificación sanitaria: diagnóstico de saúde 2. Planificación sanitaria: formulación de obxectivos e actividades 3. Planificación sanitaria: execución e control 4. Liderazgo e motivación
(*)SEMINARIOS	(*)1. Planificación sanitaria: diagnóstico de salud 2. Planificación sanitaria: formulación de objetivos y actividades 3. Planificación sanitaria: ejecución y control 4. Liderazgo y motivación

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Traballo tutelado	3	17	20
Seminario	8	13	21
Lección maxistral	38	70	108
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente	
	Description
Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma de/dos estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción, ...
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Lección maxistral	Transmisión de coñecementos, ofrecendo un enfoque crítico da disciplina que leve aos alumnos a reflexionar e descubrir as relacións entre os diversos conceptos, formar unha mentalidade crítica na forma de afrontar os problemas e a existencia dun método.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Seminario	"Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas."

Avaliación		Qualification	Training and Learning Results			
	Description					
Traballo tutelado	O estudante, de maneira grupal elaborará un traballo sobre unha organización integral de unha unidade de hospitalización ou de atención primaria. O alumnado deberá ter superado o traballo con alomenos un 5 para poder facer media.	35	A1 A2 A3 A4 A5	B12 B13 B15	C45 C46 C47 C48	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10
Seminario	Desenrolo das fases do procedemento administrativo: Planificación, Dirección, Execución e Control. O alumnado deberá ter superada esta fase con alomenos un 5 para poder facer media.	5	A1 A2 A3 A4 A5	B12 B13 B15	C45 C46 C47 C48	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D11
Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen 30 preguntas pechadas con 4 opcións de resposta, sendo correcta unha única resposta e contando como negativas as respostas incorrectas. para superar este exame deberá alcanzar alomenos un 5 para poder facer media	60	A1 A2 A3 A4 A5	B12 B13 B15	C45 C46 C47 C48	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10

Other comments on the Evaluation

Avaliación de alumnado con ausencias en seminarios:

Para esta avaliación de alumnado con ausencias, entendendo por ésta a ausencia de máis do 10% dos seminarios, deberánse presentar dous traballos sobre dous temas tratados nos seminarios e realizarase un exame que inclúen 50 preguntas pechadas con 4 opcións de resposta, sendo correcta unha única resposta, contando como negativas as respostas incorrectas.

Aquelas partes nas que non se obtivera unha calificación igual ou superior ao 5, deberán recuperarse nas seguintes edicións.

Os criterios de avaliación para a 2ª edición ordinaria e fin de carreira serán os mesmos que para a modalidade de avaliación de alumnado con ausencias.

As datas dos exames/probas de avaliación, serán as marcadas no calendario oficial académico da UVigo e que estarán dispoñibles na páxina web da Escola, así coma no taboleiro de anuncios para o alumnado no centro.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Dee Aun Gillies, **Gestión de enfermería**, 1ª edición, Masson Salvat, 1994

Álvarez Nebreda Carlos, **Administración sanitaria y sistemas de salud**, 1ª edición, Síntesis, 1994

Complementary Bibliography

Mª Paz Mompart García, **Administración de Servicios de Enfermería**, 1ª edición, Mason salvat, 1994

Temes José Luis/Pastor V., **Manual de gestión hospitalaria**, 1ª edición, Mowraw-Hill, Interamericana de España, 1996

Recomendacións

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Enfermería comunitaria II/O51G140V01206

Other comments

O alumno debería consultar a prensa especializada, Mundo sanitario, Diario médico e artigos de xornais da prensa xeral de actualidade en política sanitaria e artigos de opinión.

A dirección de correo electrónico para concertar titorías ou comunicarse coas docentes é a seguinte:

Dna. Eloína Núñez Masid: eloina.nunez.masid@sergas.es

Dna. Montserrat Souto Pereira: montserrat.souto.pereira@sergas.es

IDENTIFYING DATA				
Prácticas clínicas I				
Subject	Prácticas clínicas I			
Code	O51G140V01208			
Study programme	Grao en Enfermería			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	9	Mandatory	2	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Departamento da E.U. de Enfermería (Ourense)			
Coordinator	Fernández Varela, María Milagros			
Lecturers	Fariñas Valiña, Natalia Olida Fernández Varela, María Milagros			
E-mail	mfervar3@sergas.es			
Web				
General description	O obxectivo da materia é achegar coñecementos e habilidades, relacionados co manexo das intervencións e actividades enfermeiras, orientadas ao coidado, para satisfacer as necesidades básicas do ser humano no continuum saúde/enfermidade.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A2	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermmería, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional adecuada as necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenrolo dos coñecementos científicos de cada momento e cos niveis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais y deontolóxicas aplicables.
B2	Saber planificar e prestar coidados de enfermmería dirixidos as persoas, familias o grupos, orientados aos resultados en saúde, avaliando o seu impacto, a través de guías de práctica clínica e asistencial, que describen os procesos polos cuales se diagnostica, trata ou cuida un problema de saúde.
B3	Saber aplicar os fundamentos e principios técnicos e metodolóxicos da enfermmería
B4	Ser capaz de comprender o comportamento interactivo da persoa en función do xénero, grupo ou comunidade, dentro do seu contexto social e multicultural
B5	Diseñar sistemas de cuidados dirixidos as persoas, familia ou grupos, avaliando o seu impacto e establecendo as modificacións oportunas
B6	Aplicar as intervencións da enfermmería na evidencia científica e nos medios dispoñibles
B7	Saber comprender, sen prexuízos, as persoas, considerando os seus aspectos físicos, psicolóxicos e sociais, cómo individuos autónomos e independentes, asegurando o respecto as súas opinións, creencias e valores, ademais de garantir o dereito á intimidade, a través da confidencialidade e o segredo profesional
B8	Promover e respetar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma en que viven o seu proceso de saúde-enfermedade
B9	Fomentar estilos de vida saudables e o autocoidado, apoiando o mantemento de condutas preventivas e terapéuticas
B10	Protexer a saúde e o benestar das persoas, familias ou grupos atendidos, garantindo a súa seguridade
B11	Saber establecer unha comunicación eficaz cos pacientes, familias, grupos sociais e compañeiros. Fomentar a formación e información para a saúde
B12	Aplicar o código ético e deontolóxico da enfermmería española, comprendendo as implicacións éticas da saúde nun contexto mundial na transformación
B13	Aplicar os principios de financiación sanitaria e sociosanitaria e utilizar adecuadamente os recursos dispoñibles
B14	Establecer mecanismos de avaliación, considerando os aspectos científico-técnicos e de calidade
B15	Ser capaz de traballar co equipo de profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais
B16	Ser capaz de utilizar os sistemas de información sanitaria
B17	Realizar coidados de enfermmería baseándose na atención integral da saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial

- B18 Aplicar estratexias para adoptar medidas de confortabilidade e atención de síntomas, dirixidas ao paciente e familia, na aplicación de coidados paliativos que contribúan a aliviar a situación de pacientes en situacións de enfermidade avanzada e/ou terminal
- C4 Utilización dos medicamentos, avaliando os beneficios esperados e os riscos asociados e/ou efectos derivados da súa administración e consumo.
- C8 Aplicar as tecnoloxías e sistemas de información e comunicación dos coidados de saúde.
- C10 Identificar as respostas psicosociais das persoas ante as diferentes situacións de saúde (en particular, a enfermidade e o sufrimento), seleccionando as accións adecuadas para proporcionar axuda nas mesmas.
- C11 Establecer unha relación empática e respectuosa co paciente e familia, acorde coa situación da persoa, problema de saúde e etapa de desenvolvemento.
- C12 Utilizar estratexias e habilidades que permitan unha comunicación efectiva con pacientes, familias e grupos sociais, así como a expresión das súas preocupacións e intereses.
- C13 Recoñecer as situacións de risco vital e saber executar manobras de soporte vital básico e avanzado.
- C15 Identificar, integrar e relacionar o concepto de saúde e os coidados, dende unha perspectiva histórica, para comprender a evolución do coidado de enfermaría.
- C17 Aplicar o proceso de enfermaría para proporcionar e garantir o benestar, a calidade e seguridade, as persoas atendidas.
- C18 Coñecer e aplicar os principios que sustentan os coidados integrais de enfermaría.
- C19 Dirixir, avaliar e prestar os coidados integrais de enfermaría, ao individuo, a familia e a comunidade.
- C22 Promover a participación das persoas, familia e grupos no seu proceso de saúde-enfermidade.
- C23 Identificar os factores relacionados coa saúde e os problemas do entorno, para atender as persoas en situacións de saúde e enfermidade como integrantes de unha comunidade
- C24 Identificar e analizar a influencia de factores internos e externos no nivel de saúde de individuos e grupos
- C25 Aplicar os métodos e procedementos necesarios no seu ámbito para identificar os problemas de saúde máis relevantes nunha comunidade.
- C26 Analizar os datos estatísticos referidos a estudos da poboación, identificando as posibles causas de problemas de saúde.
- C29 Identificar as necesidades de coidado derivadas dos problemas de saúde.
- C31 Realizar as técnicas e procedementos de coidados de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos enfermos e familiares.
- C33 Ter unha actitude cooperativa cos diferentes membros do equipo.
- C35 Aplicar coidados xerais durante o proceso de maternidade para facilitar a adaptación das mulleres e os neonatos ás novas demandas e prever complicacións.
- C36 Coñecer os aspectos específicos dos coidados do neonato. Identificar as características das diferentes etapas da infancia e adolescencia e os factores que condicionan o patrón normal de crecemento e desenvolvemento.
- C37 Coñecer os problemas de saúde máis frecuentes na infancia e identificar as súas manifestacións. Analizar os datos de valoración do neno, identificando os problemas de enfermaría e as complicacións que poden presentarse.
- C42 Identificar as modificacións estruturais, funcionais, psicolóxicas e de formas de vida asociadas ao proceso de envellecemento.
- C44 Seleccionar as intervencións coidadoras dirixidas a tratar ou a prever os problemas de saúde e a súa adaptación á vida diaria mediante recursos de proximidade e apoio á persoa anciá.
- C49 Prestar coidados, garantindo o dereito á dignidade, privacidade, intimidade, confidencialidade e capacidade de decisión do paciente e familia.
- C50 Individualizar o coidado considerando a idade, o xénero, as diferenzas culturais, o grupo étnico, as crenzas e valores.
- D1 Capacidade de análise e síntese
- D2 Capacidade de organización e planificación
- D3 Capacidade de xestión da información
- D4 Resolución de problemas e toma de decisións
- D5 Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe
- D6 Habilidades nas relacións interpersonais
- D7 Razoamento crítico
- D8 Aprendizaxe autónomo
- D9 Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
- D10 Motivación pola calidade
- D11 Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject

Training and Learning
Results

Ser capaz de participar nos cuidados que teñan como finalidade, garantir o maior grao de independencia das persoas nas súas necesidades máis básicas, fomentando unha excelente relación interpersoal que garanta a dignidade e confidencialidade.

A1	B1	C8	D1
A2	B3	C11	D2
A3	B6	C12	D3
A4	B7	C15	D4
A5	B8	C17	D5
	B9	C18	D6
	B11	C26	D7
	B12	C29	D8
	B15	C31	D9
	B16	C33	D10
	B17	C42	D11
	B18	C49	

Ser capaz de proporcionar cuidados ao paciente aplicando o Proceso de Enfermaría, establecendo unha actitude empática co paciente e familia, aos que garantirá o dereito á confidencialidade, dignidade e privacidade.

A1	B1	C4	D1
A2	B2	C8	D2
A3	B3	C10	D3
A4	B4	C11	D4
A5	B5	C12	D5
	B6	C13	D6
	B10	C15	D7
	B12	C17	D9
	B13	C18	D10
	B14	C19	D11
	B15	C22	
	B16	C23	
	B17	C24	
		C25	
		C29	
		C31	
		C33	
		C35	
		C36	
		C37	
		C44	
		C49	
		C50	

Contidos

Topic

Rotatorio de prácticas preprofesionais, que permitan a aplicación dos coñecementos teóricos e metodolóxicos da Enfermaría á práctica clínica, en centros de atención primaria, centros asistenciais, sociosanitarios e hospitais.

Prácticas clínicas a realizar en unidades de hospitalización xeral.
PROCESO ENFERMEIRO: manexo taxonomía NANDA, NIC, NOC.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Eventos científicos	2	0	2
Prácticum, Practicas externas e clínicas	178	0	178
Actividades introductorias	2	0	2
Obradoiro	18	0	18
Estudo de casos	0	13	13
Cartafol/dossier	0	12	12

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Eventos científicos	Conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates ... realizados por ponentes de prestixio, que permiten profundar ou complementar os contidos de a materia
Prácticum, Practicas externas e clínicas	O/A estudante desenvolve as actividades nun contexto relacionado co exercicio dunha profesión, durante un período determinado, realizando as funcións asignadas e previstas na proposta de prácticas. As prácticas clínicas desenvólense nun contexto relacionado cunha profesión na área das Ciencias da Saúde.
Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.

Obradoiro	Actividade enfocada á adquisición de coñecementos procedementais, habilidades manipulativas e instrumentais sobre unha temática concreta, con asistencia específica por parte do profesor/a ás actividades individuais e/ou en grupo que desenvolven os/as estudantes.
-----------	--

Atención personalizada

Methodologies	Description
Prácticum, Practicas externas e clínicas	O/A estudante desenvolve as actividades de formación nun contexto relacionado co exercicio dunha profesión. Teñen carácter obrigatorio por ser unha titulación que conduce a unha profesión regulada, pertencente á área das Ciencias da Saúde.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Prácticum, Practicas externas e clínicas	Informe de avaliación emitido pola/o supervisora/or da Unidade, co asesoramento das enfermeiras colaboradoras de prácticas clínicas. As actividades formativas complementarias organizadas dentro da planificación de Prácticas Clínicas son de asistencia obrigatoria e non recuperables. Asistencia obrigatoria do 100% das horas. As faltas de asistencia NON recuperadas, supón a non valoración da rotación, e a non superación da materia. Nota de corte 5. Imprescindible superar cada parte para aprobar a materia.	60	A1	B1	C4	D1
			A2	B2	C8	D2
			A3	B3	C10	D3
			A4	B4	C11	D4
			A5	B6	C12	D5
				B7	C13	D6
				B8	C15	D7
				B9	C17	D8
				B10	C18	D9
				B11	C19	D10
				B12	C22	D11
				B13	C29	
				B14	C31	
				B15	C33	
				B16	C35	
				B17	C36	
				B18	C37	
					C42	
					C44	
					C49	
					C50	
Estudo de casos	Elaboración dun caso práctico, desenvolvendo o proceso de enfermería nun paciente da Unidade de prácticas no que realice a súa estancia clínica, que estará baseado na taxonomía NANDA, NIC, NOC. Consultar a guía do traballo na plataforma Moovi. A elaboración e presentación será grupal (de 2 a 4 alumnas/os). Prazos de entrega: consultar Moovi. A non presentación do traballo nas datas establecidas, supón a non superación da materia. Nota de corte 5 en cada apartado do traballo. Imprescindible superar cada parte para aprobar a materia.	40	A1	B2	C17	D1
			A2	B3	C18	D2
			A3	B4	C19	D3
			A4	B5	C23	D4
				B6	C24	D7
				B14	C26	
				B16	C29	
					C44	
					C50	
Cartafol/dossier	Elaboración dun informe/memoria sobre as tarefas e procedementos desenvolvidos, observacións realizadas. Normas de presentación, exercicio individual: consultar no Moovi Prazo de entrega: Consultar no Moovi Para superar a materia é requisito indispensable entregar o cartafol conforme as normas de presentación publicadas para poder ser avaliado nos apartados anteriores (practicum e estudo de casos). Imprescindible superar cada parte para aprobar a materia.	0	A1	B2	C15	D1
			A2	B5		D2
			A3	B16		D4
			A4			D7

Other comments on the Evaluation

2ª edición ordinaria:

Dado que a práctica clínica é unha actividade presencial, non recuperable, os estudantes **soamente** poderán empregar a 2ª oportunidade para recuperar as partes/probas non superadas pero sí cursadas na 1ª oportunidade, segundo corresponda.

Asimesmo nesta 2ª edición soamente se poderán recuperar ausencias ata un máximo de dez xornadas, segundo o recollido na Guía de Prácticas Clínicas, e sempre que haxa dispoñibilidade no Centro Sanitario de referencia.

Para o estudo de caso, o alumnado ten 2 alternativas:- Presentar o mesmo caso clínico da edición anterior, modificado e corrixido. **A nota máxima** a acadar será un **5**.- Presentar un novo caso clínico, é dicir un traballo distinto ao da edición anterior. **A nota máxima** a acadar será un **10**.

Entrega do cartafol/dossier e estudo de casos: consultar datas a través da plataforma Moovi.

É imprescindible aprobar cada parte, para poder superar a materia.

Datos de avaliación

Consultar páxina web: <http://euenfou.webs.uvigo.es/index.php/profesorado/exames-grao>

OUTROS COMENTARIOS:

- Importante que o documento de asistencia a prácticas clínicas, recolla tanto a asistencia coma as faltas/ausencias, para a súa posterior recuperación e a súa entrega en tempo e forma na Escola.
- No caso de non poder acudir por motivos xustificadas e documentados a unidade de prácticas clínicas, o alumnado avisará por correo electrónico ao profesorado da materia (PracticasClinicasI.enfermaria.ourense@sergas.es), con COPIA á supervisora da unidade de rotación.
- É obrigatorio subir á plataforma **Moovi** no apartado "**usuarios**" unha **foto** que permita a identificación da/o alumna/o.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

NANDA International & T. Heather Herdman & Shigemi Kamitsuru, **Nursing Diagnosies 2021-2023**, 12ª, ELSEVIER, 2021

Butcher, Bulechek, Dochterman & Wagner, **Clasificación de Intervenciones de Enfermería, NIC**, 7ª, Elsevier, 2019

Sue Moorhead Elizabeth Swanson Marion Johnson Meridean Maas, **Clasificación de resultados de Enfermería, NOC**, 6ª, Elsevier, 2019

Nanda International, **NNNConsult**, Elsevier,

Perry & Potter, **Guía Mosby de Técnicas y procedimientos en enfermería**, 9ª, Elsevier, 2019

Index de enfermería (digital),

Enfermería global (global),

Revista Enfermería Clínica,

<https://ulcerasfora.sergas.gal/?idioma=es>,

Renton, McGuinness & Strachan, **Procedimientos de enfermería clínica**, 6ª, Elsevier, 2021

Alfaro-LeFevre, **Pensamiento crítico, razonamiento clínico y juicio clínico en enfermería**, 7ª, Elsevier, 2021

Complementary Bibliography

<http://www.gneaupp.org>,

<http://www.isciii.es/investen>,

Portal Sanitario Fistera (Atención Primaria en la Red) <http://www.fistera.com/index.asp>,

Nursing,

www.enferasalud.com,

Metas de Enfermería,

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Prácticas clínicas II/O51G140V01303

Prácticas clínicas III/O51G140V01306

Prácticas clínicas IV/O51G140V01405

Prácticas clínicas V/O51G140V01406

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Enfermería clínica II/O51G140V01205

Subjects that it is recommended to have taken before

Anatomía humana: Anatomía humana/O51G140V01101

Fisioloxía: Fisioloxía/O51G140V01105

Enfermería clínica I/O51G140V01204

Introducción á enfermaría clínica/O51G140V01201

Other comments

- Rógase unha permanente atención ás disposicións sobre a materia que, no seu momento, figuren nos taboleiros de

anuncios da Escola de Enfermaría e consultar a plataforma Moovi, a través da cal se fornecerá información para o seguimento e desenvolvemento da materia.

-A dirección de correo electrónico para comunicarse coas docentes da materia ou concertar unha titoría é a seguinte:
PracticasClinicasI.escola.enfermaria.ourense@sergas.es
